BONDIA® ARUBA

E

Perdida di autonomia...
Lema sin contenido...

Pagina 5

Diasabra 13 di September 2025 www.bondia.com Email: noticia@bondia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044 1,75 Florin

Parlamentario Evelyn Wever-Croes (MEP): "E falta structural di contesta preguntanan di Parlamento ta falta di respet y inaceptabel"

Pagina 2

- **Minister Wendrick Cicilia ta adverti riba un persona usando su nomber sin autorisacion** Pagina 2
- **Corsou ta pusha pa mas representacion di Caribe den Corte Supremo di Reino** Pagina 8
- **Brazil: Corte Supremo ta sentencia Bolsonaro cu mas di 27 aña den prison** Pagina 10

FTA no lo sinta na mesa mas cu De Palm Tours si no trece solucion

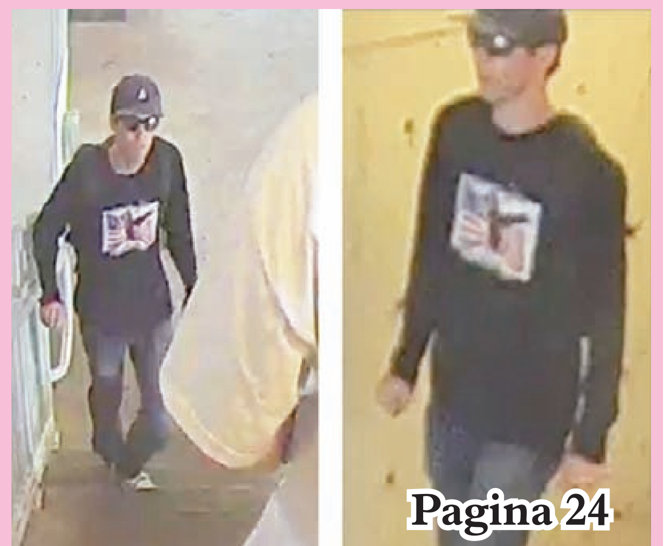
Pagina 4

Asamblea di UN ta vota pa sostene solucion di dos estado na e conflicto Israel-Palestina

Pagina 22

Sospechoso di asesinato di Charlie Kirk a expresa oposicion contra opinion di e activista conservador

Pagina 24

Parlamentario Evelyn Wever-Croes (MEP):

"E falta structural di contesta preguntanan di Parlamento ta falta di respet y inaceptabel"

Lider di Fraccion di MEP Evelyn Wever-Croes a manda ayera un carta oficial na Gobernador di Aruba pa expresa su preocupacion grandi riba e falta structural di contesta di gobierno riba preguntanan di e Parlamento.

Cifranan mas reciente di relato oficial di Parlamento ta mustra cu di e 2.275 preguntanan cu miembronan di Parlamento a haci, solamente 585 a wordo contesta. Esaki ta nifica cu 75% (1.684 pregunta) a keda sin contesta. Segun Wever-Croes, esaki ta un falta grandi di transparencia y un falta di respet cu gobierno mester mustra pa Parlamento y pa pueblo.

STATEN VAN ARUBA

Fractie Movimiento Electoral di Pueblo

Artikel 62 van de Staatsregeling en artikel 46 van het Reglement van Orde schrijven voor dat de Staten het recht hebben vergaderingen bijeen te roepen, en dat de regering daaraan uitvoering dient te geven. Het niet opvolgen van deze verplichting schaadt het beginsel van de trias politica.

Excellentie, ik acht deze gang van zaken onhoudbaar. Ik doe een dringend beroep op u om deze situatie onder de aandacht te brengen en erop toe te zien dat de regering haar grondwettelijke en reglementaire plichten jegens de Staten nakomt. Alleen op die manier kan het parlement zijn taak naar behoren vervullen en kan het vertrouwen van de bevolking in onze democratische rechtsorde worden gewaarborgd.

Met de meeste hoogachting,

Evelyn Wever-Croes
Fractieleider MEP

"No ta solamente cifra," segun Wever-Croes. "Ta trata di tema crucial di importancia pa comunidad, y cu Parlamento mester mas informacion pa por haci su trabao. E hecho cu preguntanan asina importante ta keda sin contesta ta inaceptabel." Wever-Croes tambe a pone atencion riba e hecho cu peticionnan di fraccion di MEP pa convoca reunionnan tampoco no a ser atendi. E ta enfatisa cu esaki ta contra nos Constitucion y Reglamento di Ordo di Parlamento di Aruba.

Den su carta, Wever-Croes a menciona Articulo 32 di Constitucion di Aruba, cu ta stipula cu ministernan ta individual y colectivamente responsable na Parlamento. Ademas, Articulo 62, di tres paragraf di Reglement van Orde di Parlamento ta obliga gobierno pa contesta preguntanan entrega dentro di un tempo rasonable. Pues e fayo structural den duna contesta ta un violacion di e provisionnan aki.

Ademas, e ta nota cu Articulo 62 di Constitucion y Articulo 46 di Reglement van Orde ta prescribi cu Parlamento tin derecho pa convoca reunion y cu gobierno tin obligacion di cumpli. No cumpli cu e obligacion aki ta daña e principio di separacion di poder.
Wever-Croes ta continua bisando cu "Parlamento ta e institucion par excellence cu ta representa pueblo y ta supervisa gobierno. Ora pregunta di Parlamento ta keda sin contesta consistentemente, ta mina seriamente e rol supervisor aki."

STATEN VAN ARUBA

Fractie Movimiento Electoral di Pueblo

Aan
Zijne Excellentie
Gouverneur van Aruba
Oranjestad
Alhier

Betreft: Structureel uitblijven beantwoording Statenvragen door de Regering

Oranjestad, 12 september 2025

Excellentie,

Met deze brief wend ik mij tot u namens de MEP-fractie, om mijn ernstige zorgen te uiten over de wijze waarop de Regering omgaat met de informatieplicht jegens de Staten van Aruba.

Uit de overzichten behorende bij de sluiting van het Parlementair jaar 2024/2025 blijkt dat van de in totaal 2.275 door Statenleden gestelde vragen, slechts 585 zijn beantwoord. Dit betekent dat 1.684 vragen onbeantwoord zijn gebleven, hetgeen neerkomt op bijna driekwart van alle vragen.

Dit is niet slechts een administratief probleem, maar raakt aan de kern van ons staatsbestel. Artikel 32 van de Staatsregeling van Aruba bepaalt dat de ministers afzonderlijk en gezamenlijk verantwoording schuldig zijn aan de Staten. Bovendien verplicht artikel 62, derde lid, van het Reglement van Orde van de Staten de regering om gestelde vragen binnen redelijke termijn te beantwoorden. Het structureel uitblijven van antwoorden vormt een schending van deze bepalingen.

De Staten zijn bij uitstek het orgaan dat het volk vertegenwoordigt en de regering controleert. Wanneer vragen van Statenleden structureel onbeantwoord blijven, wordt de controlerende taak ernstig gefrustreerd.

Daarnaast wijs ik erop dat ook verzoeken van de fractie van de MEP om vergaderingen bijeen te roepen onbeantwoord zijn gebleven. Daar komt bij dat juist bij thema's die van groot maatschappelijk belang zijn – zoals de voortgang van het landspakket, de onderhandelingen over de rijkswet, de stijging van de gasprijzen, de beschuldigingen van minister Gerlien Croes over de verdwijning van 14 miljoen florin, de informatievoorziening inzake sreening ministers en de beschikbaarheid van geneesmiddelen – het uitblijven van informatie leidt tot een onaanvaardbaar gebrek aan transparantie jegens het parlement èn de bevolking

Tocante e reunionnan cu fraccion MEP a pidi cu no a haya contesta, Wever-Croes a menciona cu tabata bay tocante "topiconan di gran importancia publico – manera e progreso di e landspakket, negociacionnan cu gobierno di Reino, aumento di prijs, acusacionnan contra minister Gerlien Croes tocante e desaparicion di 14 miyon florin, e provision di informacion tocante screening ministerial, y e disponiblidad di remedi." Wever-Croes ta nota cu no duna informacion ta conduci na un falta di transparencia inaceptable tanto pa Parlamento como pa comunidad.

Cu su carta, Wever-Croes ta pidi Gobernador pa percura cu gobierno cumpli cu su obligacion constitucional di informa Parlamento. "Solamente cu transparencia y respet pa Parlamento nos por restaura e confiansa di pueblo den nos democracia y nos estado di derecho," el a conclui.

Minister Wendrick Cicilia ta adverti riba un persona usando su nomber sin autorisacion

Diaranson, minister di Turismo, Labor y Transporte, Sr. Wendrick Cicilia a comparti un advertencia riba rednan social. E minister a indica cu tin un persona ta haci uso di un number di celular pa manda mensahe na hende y pidi fabor den nomber di e minister, sin cu tin autorisacion pa haci esaki.

"Tin un persona haciendo uso di e number +297 5653330 cu ta pidiendo fabor na nomber di Minister Wendrick Cicilia," e minister a skirbi, alabes pidiendo su siguidornan pa "block e number."

Segun Cicilia a informa, "ningun persona ta autorisa pa pidi nada na nomber di Minister Cicilia. Please tene cuenta cu esaki."

Hunto cu su mensahe, el a comparti un screenshot di un combersacion, aparentemente riba WhatsApp, unda un persona usando e number menciona ta haciendo peticion pa donacion den nomber di minister Cicilia.

"Aki cu Michael Carty, assistent di minister" Cicilia, e persona ta bisa den e mensahe. "Minister a bisa nos cu abo te main man cu ta regel cuminda ora di fundraisingnan," e ta continua, prome cu indica cu "NOS", insinuando su persona y minister Cicilia, tin mester di ayudo "100%" pa un evento na december.

E ta continua bisando e persona cu "NOS" tin mester pa e persona sigura cu tin basta cuminda, sopi, etc. Ademas, el a bisa cu tin 25 buki di rifa pa e persona bende, pa e auto cu ta bay rifa pa fin di aña.

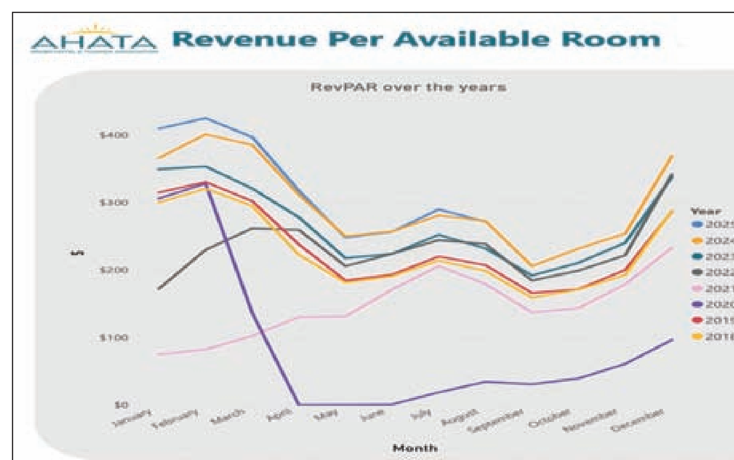
Manera e minister a splica riba su post, e persona aki no ta autorisa pa haci peticion ni manda mensahe den nomber di minister Cicilia, y pues e mensahenan ta fraudulento.
E minister no a indica si ta bay entrega keho formal contra e persona mandando e mensahenan aki.

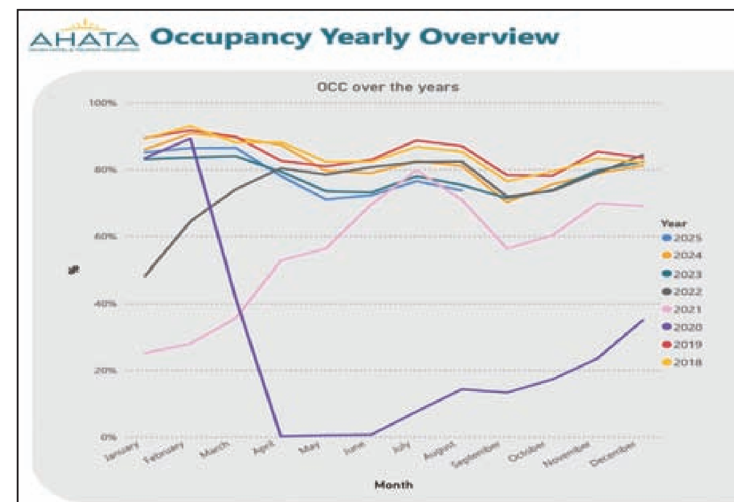

AHATA: Menos ocupacion cu mas camber

Aruba Hotel & Tourism Association (AHATA) tur luna ta acumula e cifranan di ocupacion y prijs di hotelnan. Den e cifranan di augustus, Presidente y CEO di AHATA, Tisa LaSorte, ta nota cu strategia di enfoca riba prijs en bes di grado di ocupacion ainda tin resultado positivo.

Den e ultimo aña, e cantidad di camber disponibel a crece mientras cu e cantidad di huesped cu ta scoge hotel no a crece. Gerencia di hotel ta sigui priorisa calidad riba cantidad, cobrando prijsnan mas halto cu ultimo añanan. E strategia aki ainda ta yuda mantene un entrada stabiel.

Grado di ocupacion na hotel na augustus tabata 9% menos cu aña pasa. Sinembargo, RevPAR (entrada pa camber disponibel) a keda mescos cu 2024 na $271.51. RevPAR ta e indicador mas importante di e resultado di entrada bruto.

Door di cobra un prijs mas halto, e hotel ainda por mantene un nivel di entrada cu ta sostene empleo, inversion, gastonan creciente, y entrada pa e inversionista.

E proyeccion actual pa ocupacion averahe di hotel na 2025 ta 76%, cual ta 6% menos cu grado di ocupacion na 2024.

Ministernan di Reino ta cera acuerdonan nobo durante JVO

E cuatro minister di Husticia di Reino Hulandes a cera acuerdonan nobo riba sosten durante detencion y cooperacion den cuido forensico, segun medionan di Reino a reporta ayera. Minister di Husticia di Aruba, Sr. Arthur Dowers (AVP), kende ta presidente di e consulta JVO aki, a bisa cu ta dun'e siguransa pa sa cu por depende riba e otro paisnan ora bo no por logra riba bo mes.

Noticiero di Sint Maarten, The Daily Herald a reporta cu Corsou y Hulanda ta bay colabora riba training pa hende trahando den detencion, pero specificamente, tambe den institucionnan manera Clinica Capriles. Minister di Husticia di Corsou, Sr. Shalten Hato, a bisa cu a yega na un acuerdo pa training pa profesionalnan cu ta traha cu pashent forensico y detenido, agregando cu ta un proyecto valioso pa e islanan. Hulanda ta ofreciendo sosten financiero, pero no a anuncia e cantidadnan ainda.

Sint Maarten y Aruba a discuti sosten pa detencion, un di e retonan mas grandi cu Sint Marten ta enfrentando actualmente. Minister Dowers a bisa cu si ta necesario, Aruba por manda personal di nos servicionan pa duna sosten. Minister di Husticia di Sint Maarten, Sra. Nathalie Tackling, a gradici "nos coleganan di Aruba, cu a ofrece asistencia," agregando cu e ta spera cu Sint Maarten por asisti otro paisnan di mesun manera unabes cu e prison nobo ta construi na 2028.

E reunion bianual JVO ta enfoca riba cooperacion riba retonan den Caribe y e parti Europeo di Reino Hulandes. Temanan clave ta inclui crimen subversivo, escasez di personal y aumento di violencia, incluyendo di arma di candela.
Otro temanan ta inclui migracion, e intercambio y proteccion di data personal, y mehoracion den representacion di ciudadano di Hulanda Caribense den organisacionnan di husticia manera Ministerio Publico (OM) y Corte Halto.

Den un post riba su pagina di Facebook ayera, minister Dowers a agrega: "Justitieel Vierlanden Overleg (JVO) a aproba e propuesta pa un cooperacion mutuo cu e paisnan den Reino. Jeugdcriminaliteit: Un di e puntonan di prioridad."

E paisnan ta trahando hunto pa haya y retene suficiente personal, y a organisa un job fair entre otro, segun medionan di Reino. Hato a menciona tambe cu tin acuerdo pa no haci recorte den personal di husticia durante reforma. Desafortunadamente, Aruba ya a haci recorte di personal despues di pandemia di coronavirus como parti di acuerdonan cu Hulanda, minister Dowers a bisa, agregando cu e prison tambe ta enfrentando escasez di personal pa motibo di sentencianan di prison mas largo. E idea ta pa alivia esaki mediante detencion electronico y castigonan alternativo.

Minister demisionario Hulandes, Foort van Oosten, kende a asumi e cartera di Husticia y Seguridad apenas seis dia prome, a bisa cu Hulanda tambe ta enfrentando un escasez di personal. El a bisa cu e ta reconoce e problemanan na otro paisnan, cu no por resolve den un solo dia. Tin demasiado vacatura y mucho tiki hende. Pero el a bisa cu durante JVO tambe a reuni online cu hende cu ta den training pa bira fiscal na e islanan.

Segun e relato, e ministernan a bisa cu e tema di crimen subversivo ta rekeri un discusion mas profundo, y ta bay discuti esaki durante un sesion strategico na Sint Maarten na januari durante e proximo JVO. Minister Tackling a bisa cu ta bay evalua kico "subversivo" kiermen pa e diferente paisnan.

Ademas, e ministernan a expresa cu e paisnan kier comparti experiencia di un di nan preocupacionnan mas grandi, cual ta un aumento den posesion di arma di candela y violencia. Minister Tackling a agrega cu esaki tambe ta mina estado di derecho. "Den proximo periodo, nos ta bay enfoca riba con e armanan aki ta drenta nos pais," minister Tackling a agrega.

Tambe a usa JVO pa termina formalmente e voogdijregeling. Bao di e areglo aki, ora muchanan move for di e islanan pa Hulanda Caribense, tabata asigna nan un voogd Hulandes, sin importa si servicio di proteccion di mucha tabata involucra. E areglo aki ta anticua, y pues e cuatro minister a firma un decreto pa termina esaki.

Concluyendo, minister Dowers a nota cu e disponibilidad pa coopera den sector di husticia a intensifica. El a agrega cu e no ta un asunto di Reino, pero tin cooperacion intensivo dentro di Reino den e area aki, agregando cu e ta nota un interes creciente entre e partnernan Hulandes pa haya mas conocemento tocante e islanan, y ta nota mas comprension.

Despues di dos aña den dialogo

FTA no lo sinta na mesa mas cu De Palm Tours si no trece solucion

Diaranson, dia 10 di september, representante di Federacion di Trahadornan di Aruba (FTA) a reuni cu su miembronan di De Palm Tours mainta pa comparti informacion tocante e ultimo desaroyonan di dialogo cu gerencia di e empresa.

Manera representante di FTA, Ryan Giel, a confirma na varios medio di comunicacion, aki ta trata di un descontento di empleadonan cu gerencia di e compania, unda a señala cu, segun empleadonan, tin varios punto di preocupacion den maneho, incluyendo tratamento di empleadonan, problema cu camara y un falta di parti gerencia pa cumpli cu e acuerdo colectivo (COA) firma dos aña pasa.

Giel a menciona cu durante dialogonan, tabatin cierto problemanan chikito cu ta haya solucion, pero te ainda esnan mas grandi y preocupante ta keda sin ser atendi adecuadamente. Awor aki, despues di mas cu tres biaha bayendo den dialogo sin mira resultado, e sindicato a yega na su limite, y Giel a afirma cu no lo drenta mas den dialogo cu e empresa tanten cu no bin cu solucionnan pa e puntonan treci pa dilanti.
E representante tambe a enfatisa cu esaki no ta prome biaha e ta atende cu problemanan dentro di e compania, como cu el a acerca e compania dos pa tres biaha caba pa boga pa dos diferente departamento, esta esun di UTV/ jeep y bus.

Durante e reunion informativo diaranson mainta, Giel a informa cu presidente di e federacion a haya yamada di abogado di e compania pa papia cu nan. Durante un reunion cu abogado, e abogado a menciona un rumor cu el a tende unda e sindicato y empleadonan lo bay para pa nan derecho, cual Giel a afirma tabata corecto. Giel a enfatisa cu el a manda carta na gerencia cu tur e puntonan di preocupacion, pero te ainda no a haya ningun contesta. Sinembargo, e unico carta cu e presidente di FTA a haya tabata relaciona cu problema di camara. Banda di esey, no a duna contesta mas riba e otro puntonan.

Abogado a bisa cu e carta ta vago, pero Giel a subraya cu esaki por ta vago pa e abogado, mirando cu e no a asisti e reunionnan, pero cu gerencia ta completamente consciente di kico e carta ta encera, mirando cu e sindicato tin ya dos aña ta atendiendo esaki cu e compania.

Cu e carta aki, Giel a conclui cu e no lo participa den dialogo te ora cu bin cu solucionnan concreto.

Pa purba alivia e preocupacionnan toch, Giel a pone como condicion cu pa e otro biaha e asisti un reunion cu gerencia, e ta anticipa cu e reunion lo inclui personanan di gerencia cu por tuma decision di biaha. Giel ta enfatisa cu esaki ta necesario pasobra no tin paz dentro di e compania—kiosk ta bringa entre nan mes, gerentenan ta bay den conflicto cu trahadornan y gerencia no ta scucha e empleadonan.

Giel a bisa cu si no por yega na un solucion pronto, e sindicato ta prepara pa intensifica nan accionnan y tuma e caso aki na corte. E reunion aki tabata planea pa diahuebs, 11 di september. Te ciere di edicion aki, no a tende mas di FTA pa e ultimo desaroyonan.

E mainta informativo aki ta sigui un accion organisa pa e sindicato dia 2 di september, unda Giel a conta medionan di comunicacion cu e empresa ta tuma decision inadecua sin consulta e empleadonan, siendo cu esakinan ta trece nan impacto riba e trahadornan. Durante e accion, tambe a conta cu e empresa ta presenta nan mes na dos diferente manera: Ora FTA ta presente, gerencia ta mustra habri pa tur posibilidad, pero den ausencia di e sindicato, e tono ta cambia pa empleadonan.

Actualmente, segun Giel ta informa, shop steward di e trahadornan ta wordo menasa cu despedido pasobra e ta e persona mas “mondig”. FTA a afirma cu si gerencia despedi di e shop steward, e sindicato no lo acepta esaki.

Esaki no ta prome biaha cu e compania ta haya nan mes den un situacion cu FTA pa derecho di trahadornan. Na 2021, durante e pandemia, FTA a logra gana un referendum pa empleadonan di e empresa por bira miembro di e sindicato y asina habri caminda pa e sindicato por ta representante legal di e trahadornan—algo cu e tempo aya a splica a purba haci pa hopi tempo pero te cu e momento ey no a logra. E tempo aki tabata relaciona cu un seccion di e compania.

Potret di FTA.

BONDIA ARUBA

Editor
Caribbean Speed Printers N.V.
Aruba Bank N.V. Acc. #332668
Caribbean Mercantile Bank N.V. Acc. #23951903
RBC Royal Bank Acc. #13307728

Operations Manager
Mariette Engelhart-Boekhoudt

Redaccion
noticia@bondia.com
Pilar Flores (hefe di redaccion)
Angenette Figuereo (closer editor)
Leo Maduro
Dilma Arends
Raisa Montilla
Oriana Geerman

Ehecutivo di Benta
Sulaika Croes
sulaika.croes@cspnv.com
Mark Gomes
mark.gomes@cspnv.com

Aviso y Arte
Sandra Loefstop
Lisa Tromp

Departamento Digital
Juan Luis Pinto

Administracion
accounting@bondia.com
Martha Arteta de Ariza

Distribucion
Jenny Kelly

Coleccion
Evelinda de Cuba - Tromp

Pre Press
Luis Fernando Arenas (Hefe)
Pablo Libre

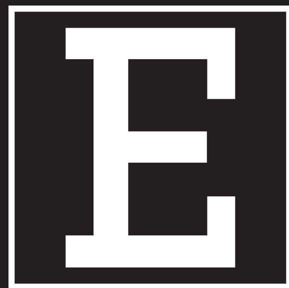
Press
Roland Schenker (Hefe)
Omar Ramirez
Martin Boekhoudt
Francis Dirksz

Colaboracion
Assiociated Press
Ret Karibense
Data Key

Afiliacion
Sociedad Interamerica di Prensa (SIP)

DIRECCION
Adres: Weststraat #22
Tel: 582-7800
Email: noticia@bondia.com
aviso@bondia.com
info@bondia.com
Website: www.bondia.com
Facebook: @bondianoticia
Instagram:bondiaaruba

BON DIA ARUBA ta un corant redacta y imprimi na Aruba y ta obenibel di dialuna te cu diasabra. Ningun contenido por wordo reproduci sin permiso di editor.

Editorial

Perdida di autonomia...
Lema sin contenido...

Nos ta atrobe unda nos no mester ta cu e supervision financiero di Reino, cu ningun accion local por kita.Oposicion contra e ley na Aruba por preveni aceptacion di un ley di Reino pa supervision, pero no por kita e supervision mes, cu a cumpli 10 aña na vigor recientemente. E sucesonan desde cu e propuesta di ley a bira conoci, ta mustra cu nos ta bayendo pa un repeticion di desinformacion cu no lo yuda pa logra un evaluacion apropia di e propuesta conhunto aki. Apenas e propuesta pa e ley di Reino, y e ley local, ambos producto di colaboracion gubernamental Arubano – Hulandes, a bira disponible pa consulta, por mira cu e partido grandi cu a colabora den preparacion di e ley, ta organizando pueblo cu accion di firma contra loke nan mes mayoritariamente a propone. Den un declaracion di e anterior ministro di finanzas ta resalta e critica cu e actual ministro di finanzas lo a declara cu 90% di e ley di Reino ta haci bao responsabilidad di e anterior ministro presidente. Nos no ta bay discuti si e 90 ey ta e porcentahe corecto, si e ta poco menos o poco mas, contal cu e critica ta cu den e porcentahe minimo di responsabilidad di e actual ministro presidente lo a "traiciona Aruba" y a "regala autonomia" (financiero) di Aruba den e proceso.

Nos no ta confirma ni desmenti na fabor di ningun banda, pero nos lo tin gana di haya sa ta kico specificamente den e mas o menos 10% ey a seya perdida di autonomia di Aruba, manera a denuncia. Manera vocifera caba den varios edicion anterior di nos Editorial, desde e promer momento na 2015, cu gobierno di e tempo ey a logra evita un ley di Reino di supervision, no di consenso sino di imposicion, proponiendo un supervision den ley local, tabata visto y conoci pa tur esnan cu a tuma e molester di studia contenido di e ley local ey (LAft), na vigor awe y pa tempo indefini si no bin un ley di Reino, cu e ley aki den linea general tin e contenido clave di e promer ley di supervision pa Corsou y Sint Maarten. E tempo ey, manera cu a yega na un acuerdo cu Hulanda pa por hinca e contenido di supervision den ley local, specialmente e control di proceso presupuestario previo y posterior, tabata cla cu e ley di supervision di Reino cu lo a bin si no a propone e ley local, tabata practicamente copia di e ley di e otro islanan menciona. Y esaki tambe pa un motibo logico: den Reino semper ta trata na mantene cierto uniformidad di legislacion den henter e teritorio, entre otro pasobra esaki ta beneficia claridad den hurisdiccion despues, loke ta un beneficio tambe pa tur ciudadano. Asina anto, a hinca e ley di supervision – cancela na ultimo ora na 2015 – den e 'bachi' di un ley local. No cu nos ta di acuerdo cu e terminologia, pero ta aki, na 2015, por a papia di 'perdida di autonomia' si acaso ta desea di yama esey asina, y cu ademas por lo pronto no lo por recupera tampoco. Den e decada cu a transcuri despues, si tur cos a bay na orden no lo tabatin mester di ningun ley di Reino, e supervision ey lo no tabata mucho mas cu transmiti e contenido di e ley di Aruba pa un ley di Reino nobo, cu e mesun contenido clave den tur version desde 2010. Pero kico anto a bay robez?

Na momento cu a firma un protocol nobo pa continua e normanan pa supervision na 2018, a bin e famoso intento di fraccion di e partido grandi den gobierno e tempo ey pa 'delete' gobierno di Reino for di e ley local y reemplaza esaki cu poder decisivo di parlamento di Aruba. Sin embargo, esaki tabata meramente wega di mucha pasobra den bida real bo no ta deshaci asina facil di supervision imponi di Reino. Ta e suceso aki, di cual nos por imagina cu 'in hindsight' e autornan no lo ta orguyoso, a incentiva e intento Hulandes pa pasa e supervision financiero pa un ley di Reino. Y aki nos ta awe, atrobe, cu posiblemente un negacion parlamentario di e actual propuesta. Si resulta asina, ta respeta esey pasobra parlamento ta soberano den su propio decision. Gobierno Hulandes no por forza Aruba acepta un ley di Reino, no uno di consenso en todo caso. Y na e altura aki uno di imposicion no ta parce probable ni factible. Loke si ta importante, ta cu mester keda bon cla pa henter comunidad cu nenga un ley di Reino no ta significa fin di e supervisiondi Reino, cu ta bon estableci den nos actual ley local. Y pa tur claridad: ningun gobierno ni parlamento local no por cambia nada cu Hulanda no ta apoya den e ley local di supervision, pasobra e representante di Rey, nos Gobernador, lo mester firma cualkier ley pa e bin na vigor. Aruba a lubida caba cu e ley aproba na 2019, cu lo a elimina Reino den nos ley di supervision, a keda benta den un lachi y nunca a haya firma pa bira oficial? Esey pasobra Hulanda a laga sa bon cla cu lo a impedi e ley yega na vigor, asina simple. Si acaso nos keda awor cu un ley local so, atrobe no lo permiti ningun cambio den e ley local cu Hulanda no ta apoya. Abuso di poder di nan? No, esey yama 'autonomia', no independencia.

Parlamentario Edgard Vrolijk (MEP):

Geschillenregeling ta zoek

Durante un reunion di comision di Reino dia 8 di juli 2025 unda a bin hunto pa papia di punto importante cu lo por bay riba agenda di IPKO y Tripartite. Pero ora a puntra pa pone Geschillenregeling riba agenda, e Presidente di Parlamento Sr. Marlon Sneek a notifica cu a manda e ley caba pa Gobierno manda esaki pa Rijksministerraad. Pero e pregunta ta unda esaki ta?

No tin transparencia riba Geschillenregeling

Mi persona a keda babuca pa e falta di transparencia. Con por manda esaki pa Gobierno sin notifica e miembronan di Parlamento y principalmente esnan di comision di Reino? En berdad e ley aki ta un ley cu Sr. Ady Thijsen a encamina y cu mi persona como ex-Presidente a continua, a logra termina esaki y a haya sosten na final di augustus 2024 di tanto Corsou y Sint Maarten pa cuminsa e proceso di manda esaki pa Ministerraad. Lamentablemente ora bo partner ta zwak y a ser manipula pa esnan den Gobierno awe, a bin cambio den Presidencia, pero esaki no tabata interesa den sigui procesonan pero pa tranca cos y purba persigui y atacha hende. Y awo diripiente sin notificacion, Presidente Sur Marlin Sneek a manda esaki pa Gobierno.

E-mail tras di e-mail pa Presidente Sr. Marlon Sneek

Despues di varios e-mail manda porfin mi persona por a bin haya documentacion cu desde 12 di juni 2025 a manda esaki pa Gobierno pa manda esaki Rijksministerraad. Pero esaki a perde na caminda pasobra nunca a yega su destino pa e por cuminsa e proceso legislativo skirbi den Statuto di Reino.

Excuus fofo di Presidente Sr. Marlon Sneek

Durante e mesun reunion di 8 juli 2025 presidente actual Sr. Marlon Sneek a duna cu kisas e ta tarda y hasta dificil pa entrega pasobra no tin Minister Plenipotenciario. Pero straño ta cu e Rijkswet HOFA si desde 13 di augustus 2025 a yega Rijksministerraad y cu 29 di augustus 2025 a ser aproba den Rijksministerraad sin cu Parlamento a haya un bista den esaki of por a ser informa manera a ser palabra den reunion cera di 4 di juli 2025 cu lo bin Parlamento prome cu tuma cualkier decision pasobra ainda e ley ta leu di cla.

Pakico a scoge pa no entrega esaki?

E ley di Geschillenregling ta brinda proteccion na tur pais den Reino contra entre otro decision tuma den un Rijkswet. Pues e paisnan por pidi Raad van State un conseho riba e decision y e decision cu ser duna di parti di Raad van State tin di ser sigui. Cu otro palabra, no por desvia di esaki y ta brinda seguridad den Reino cu no tin abuso di poder. Pero ta logico cu no a entrega esaki y a scoge pa Kroonberoep den e ley di HOFA unda cu decisionnan tuma cu bay Raad van State y cu no ta na fabor di Hulanda e por desvia di esaki.

Pues un biaha mas bo ta wak escogencia cu ta bay contra Statuto articulo 12a pa tin un Geschillenregeling pa proteha e paisnan principalmente esnan chikito di abuso di poder pero FUTURO y AVP ta scoge pa duna Hulanda e poder di por sigui deshaci y desvia hasta di conseho di Raad van State cu ta lamentabel.

Pa termina mi ta lamenta e postura di FUTURO y AVP den Parlamento di Aruba, unda cu decision di Parlamento di Aruba completo hunto cu Parlamento di Corsou y Sint Maarten ta ser poni un banda pa Gobierno di Aruba sin consulta cu Parlamento. En cambio nan ta scoge Kroonberoep na fabor di Hulanda den disputa cu islanan den Reino y unda un biaha mas ta scoge pa aumenta e deficit democratico en bes di haci esaki mas chikito den Reino.

De Cuba | Ormel | Noordhuizen
Attorneys at Law

Caya Ernesto O. Petronia 62
Oranjestad, ARUBA
T +(297) 583 8144
F +(297) 583 8145

BEKENDMAKING

Bij vonnis van 10 september 2025 van het Gerecht in Eerste Aanleg van Aruba is de naamloze vennootschap Yello Media Aruba N.V. h.o.d.n. Global Directories, gevestigd te Emanstraat 49-A, Nassaustraat, Oranjestad Oost, Aruba, in staat van faillissement verklaard, met aanstelling van mr. J.M. de Cuba tot curator en benoeming van mr. A.J.J. van Rijen tot rechter-commissaris.

Schuldeisers van de gefailleerde vennootschap worden verzocht om hun vorderingen, gestaafd door bescheiden, onder vermelding van eventuele voorrechten ter verificatie in te dienen bij de curator.

De curator,
mr. J.M. de Cuba
De Cuba Ormel Noordhuizen Attorneys at Law
Elleboogstraat 11-13
Oranjestad, Aruba
T: +297 583-8144
F: +297 583-8145
E: jeannot@dconlaw.com

Asina bon
Nos Papiamento ta...?

Nos por sin acento den nos skirbimento?

Den e edicion aki di nos column tocante nos idioma Papiamento, atencion pa un tema cu pa nos ya a bira un custumber asina asimila, cu probablemente casi nunca e lo bira tema di discusion. Esey ta e regla introduci hopi aña pasa caba, cu den nos forma di skirbi no ta haci uso di acento. Esey riba su mes tabata un decision bon tuma; cualkier persona cu regularmente ta maneha tambe e ortografia di nos islanan ruman Corsou y Bonaire, por comproba cu skirbi Papiamento di Aruba ta costa hopi menos tempo. Ademas, ta un dolor di cabez pa busca cada vez si tal palabra tin un acento of no. Nos por considera nos mes 'libera' di e molester ey.

Sin embargo, nos por puntra nos mes si no tin situacion unda un acento lo duna mas claridad den ki sentido nos ta usando un palabra, cu por tin diferente significado, cu ora ta trata di uso oral nos por scucha e diferencia, pero den forma skirbi no ta mira e diferencia ey. No cu nos ta boga pa cuminza introduci acento atrobe, pero realmente, con nos ta atende e tipo di ocasion aki? Manera semper, nada mihor cu algun ehemplo. Nos conoce dos uso diferente pa e palabra 'si'. Den ambos sentido e ta parti di e herencia Spaño, aunke no por descarta cu e uso ta data caba di e herencia Portugues, cu sin embargo den forma skirbi tin un diferencia entre 'sim' y 'se'. Pakico esaki no ta exclui e posibilidad cu e tempo ey, di varios siglo pasa, a tuma e forma Portugues, ta pasobra den forma di pronuncia e 'si' ta parce hopi e forma hereda di Spaño, a pesar di e forma diferente di skirbi. Di otro banda, e pronunciacion di nos 'No' ta parce mas e 'Não' Portugues cu e 'No' di Spaño. Otro motibo pa kere cu e herencia original ta di Portugues ta e hecho cu palabranan asina basico mester tabata den e promer 'paquete' di loke a hereda den desaroyo di Papiamento.

En todo caso, pa bolbe na e 'si', na Spaño ta haci e distincion cu un acento: 'sí' y 'si'. Awor, e aplicacion sin acento por duna problema? Si, pero tin forma pa atende esaki. Den e frase aki mes nos ta mustra un di e 'solucionnan': nos ta skirbi 'si', sigui pa un coma pa indica cu esaki ta e 'si' afirmativo, por ehemplo como respuesta riba un pregunta: "Si nos a bay atende e asunto ey caba? Si, nos a haci esey caba."

Otro caso unda por surgi confusion ta di palabra cu por ta tambe un participio pasado, banda di otro significado diferente. Por ehemplo: 'para' cu den cierto contexto no ta duna claridad kico e 'para' ey ta bisa: "E tabata para na e porta ora e explosion a tuma lugar." E posibilidad mas logico lo ta cu aki nos kier bisa 'pará' pero 'para' tambe ta un posibilidad, awor ta cual e ta? Nos no tin un solucion pa esaki sin usa acento. Tin otro caso unda recientemente a desaroya palabra 'nobo', cu realmente ta un forma cortico di un palabra existente. Esaki ta e caso por ehemplo di e palabra 'paso' cu ta un forma di abrevia e palabra 'pasobra' pero cu den nos custumber nacional di 'horta short' den nos forma di papia a bira 'pasó', pero como cu nos no ta skirbi acento e confusion cu e palabra 'paso' ta surgi. Kico ta e solucion? Haci un distincion entre skirbi y papia; ora ta skirbi ta usa e palabra original completo (pasobra) y ora ta papia, esun cu ta desea di usa 'pasó', dal bay. Loke ta importante ta pa no laga e forma sumamente 'economico' di papia influencia e forma di skirbi. Nos ta mira e proceso aki tambe den otro idioma, unda ta skirbi semper segun e ortografia oficial, pero ora ta refleha e palabranan papia pa un persona, anto ta skirbi nan manera el a pronuncia nan.

Australia ta aproba prome vacuna na mundo pa salba koalanan di clamidia

(AP)—Un regulador a aproba e prome vacuna na mundo pa protege koalanan di infeccion di clamidia, cual ta causando infertilidad y morto den e especie nativa cu ta registra como un especie den peligro den algun parti di Australia.

E vacuna di un solo dosis a ser desplega pa University of the Sunshine Coast na Queensland despues di mas cu un decada di investigacion lidera pa profesor di microbiologia Peter Timms.

E investigacion a mustra cu e vacuna a reduci e probabilidad di koalanan desaroyando sintomanan di clamidia durante edad di criamento y reduci mortalidad di e malesa den poblacionnan salvahe cu al menos 65%.

E aprobacion recien pa regulador di medicina veterinario na Australia ta nifica cu e vacuna por ser usa awor den hospitalnan di bida salvahe, clinicanan veterinario riba tera pa protege e koalanan mas na riesgo, Timms a bisa diaranson.

“Nos tabata sa cu un vacuna di un solo dosis—sin mester pa un booster—tabata e resolucion pa reduci e brote rapido y devastador di e malesa aki, cual ta conta pa te cu mita di morto di koala den henter e poblacion salvahe di Australia,” Timms a bisa den un declaracion.

Algun colonia individual ta yegando un punto di extincion local tur dia, particularmente den sureste Queensland y New South Wales, unda gradonan di infeccion dentro di poblacionnan ta frecuentemente rond 50% y den algun caso por yega te 70%, Timms a agrega.
Deborah Tabart, presidente di e conservacion di caridad Autralian Koala Foundation, a bisa cu recursonan gasta riba vacunacion di koala mester ser redirigi pa salba habitatnan di koala. “Con un hende por ta asina ignorante pa pensa cu bo por vacuna 100.000 animal? E ta djis ridiculo,” Tabart a bisa diabierna.

E fundacion di Tabart ta calcula cu tin menos cu 100.000 koala den salvahe. E National Koala Monitoring Program a calcula aña pasa cu tabatin entre 224.000 pa 524.000 koala. “Mi por acepta cu clamidia ta un problema pa koala, pero mi kier pa hende compronde tambe cu nan ta malo pasobra nan no tin habitat,” Tabart a bisa.

E Queensland Conservation Council, un organisacion supervisor pa mas cu 50 grupo ambiental den henter e estado, a acepta e vacuna. Pero e director di e conseho, Dave Copeman, a echo Tabart su enfoke riba preservacion di habitat di koala. “E ta echt bon noticia. Clamidia ta un di e puntonan clave cu ta poniendo presion riba e poblacion di koala,” Copeman a bisa.

“Koalanan tabata na riesgo prome cu brotenan di clamidia, y nan lo keda na riesgo hasta si nos logra controla e malesa perfectamente, pasobra nos ta keda destrui nan habitat,” el a agrega.

E koala ta registra como un especie den peligro di extincion den estadonan di Queensland y New South Wales y den e Australian Capital Territory, unda perdida di habitat debi na incendionan forestal y expansion urbano ta presenta e menasanan mas grandi. Clamidia por causa infeccion di e tracto urinario, infertilidad, cieguedad y morto.

Tratamento cu antibiotica por stroba e habilidad di un koala infecta pa digeri blachi di eucalyptus—su unico fuente di cuminda—cual por resulta den hamber, e universidad a bisa den un declaracion. E investigacion a haya sosten pa gobiernonan federal y estatal.

E ministerio federal di Ambiente Murray Watt a bisa cu su gobierno a contribui na e desaroyo di e vacuna via un fondo di 50 miyon dollar yama Saving Koalas Fund. “Nos sa cu koalanan mester ayudo pa combati malesanan manera clamidia. E ta un menasa amplio impactando nan salud reproductivo y causando fertilidad,” Watt a bisa den un declaracion.

Koalanan ta cay bao marsupialnan iconico di Australia, hunto cu e wombat y kangaroo. Nan ta pasa mayoria di nan tempo ta come of drumi den matanan di eucalyptus, y nan pianan di duimnan opositor pa yuda nan wanta na y subi mata.
E poblacion salvahe di koala na Australia a reduci significantemente den e ultimo dos decada. Enfrentando menasanan di malesa, perdida di habitat, cambio di clima y accidente riba caminda, koalanan por bira extincto pa 2050, segun un evaluacion di e gobierno di New South Wales na 2020.

LUNA DI LOCURA!
CUMPRA 2 LOTTO 5
Y HAYA 1 LOTTO 5 LOCO GRATIS!
LOTTO Cambiando bida...
CON PA HUNGA?
CU CADA COMPRA DI 2 LOTTO 5 RIBA E MESUN TICKET TA RICIBI 1 LOTTO 5 ADICIONAL LOCO COMPLETAMENTE **GRATIS** ARIBA E MESUN TICKET!
MAS BO CUMPRA, MAS TICKET LOCO **GRATIS** BO LO RICIBI!
PROMOCION TA VALIDO TE CU 30 DI SEPTEMBER
Pa mas informacion yama 525-7555 of bishita nos website lottoaruba.com
www.lottoaruba.com

Corsou ta pusha pa mas representacion di Caribe den Corte Supremo di Reino

(CuraçaoChronicle) - Corsou a haci yamado na partinan Caribense di e Reino pa tin nan propio representante den Corte Supremo di Hulanda, e cuerpo hudicial mas halto den e Reino.

Minister di Husticia Shalten Hato a propone pa un grupo di trabao, recomendacionnan concreto y presenta posible candidatonan pa januari y juni 2026. Corsou lo tin e funcion di ambos presidente y secretario di e grupo. Otro paisnan ta anticipa di entrega nan respuesta prome cu JVO den januari di 2026. E prome conseho formal na e gobierno di Corsou, Aruba y Sint Maarten y Hulanda ta anticipa di caduca juni 2026.

Acceso unico pa abogadonan
Mientras cu e dialogo awo ta enfoca riba representacion di Caribe entre huesnan, tambe tin debate andando tocante falta di igualdad den e profesion legal mes. Abogadonan di e isla no por automaticamente fungi como abogadonan di casacion dilanti Corte Supremo. Cualkier persona entregando un caso di casacion actualmente ta rekeri contrata un abogado mas caro y specialisa Hulandes.
Den april di 2025, Corte Supremo a declara cu abogadonan di e isla y esnan di Hulanda Europeo pa awo, por, sigui ricibi un trato diferente. Na Hulanda, e abogadonan di casacion mester completa training largo y specialisa ademas di ricibi cursonan anual y automaticamente ta miembro di e asociacion di abogado. E sistema aki te ainda no ta existi den e parti Caribense di Reino. Pa e motibo aki, corte a dicidi cu ta logico pa e abogadonan di Caribe no automaticamente cualifica como abogado di casacion den casonan civil.

Sinembargo, Corte Supremo a enfatisa cu reglanan y mecanismo di supervision mester keda desaroya pa eventualmente permiti e abogadonan di Caribe drenta e veld specialisa aki.

Corsou su empuhe pa representacion hudicial ta bini durante un tempo unda dialogo mas amplio ta andando tocante fortalece e igualdad dentro di e Reino su sistema hudicial.

Curaçao Gaming Authority ta kita operadornan revoca for di e registro publico den medio di controversia di BC.Game

(CuraçaoChronicle) - Curaçao Gaming Authority (CGA) a kita e nomber di operadornan ken su licencia a keda revoca anteriormente for di su registro publico, causando duda tocante transparencia y decisionnan regulatorio den futuro.

E registro actualisa, e prome den varios luna, no ta nombra Small House B.V, e compania conecta na casino di cripto BC.Game, ni tampoco Rabidi N.V., un grupo di casino online.

Ambos compania tabata den e lista di status cu licencia revoca te cu recientemente. E acto di kita nan a trece speculacion, particularmente rond di BC.Game, un ex sponsor di Leicester City. Fuentenan di e industria ta sugeri cu su bancarota pronto lo keda anula, habriendo e posibilidad cu e casino lo purba regresa Corsou bao un structura nobo.

NEXT.io a reporta cu a acerca CGA pa clarificacion tocante si esaki ta señala un posible regreso. E regulador te ainda no a emiti un declaracion oficial.

Anjouan Licenses bao scrutinio

Actualmente, BC.Game ta opera bao un licencia di Anjouan. Sinembargo e regimen aki awo ta enfrentando scrutinio creciente for di autoridadnan contra labamento di placa Europeo. Cualkier accion por pone presion riba operadornan cu ta busca licencia den mas hurisdiccion manera Curaçao - a pesar di e hecho cu BC.Game a describi Curaçao como un "ambiente caad biaha mas hostil pa operadornan."

E compania su record regulatorio ta yen di controversia. Investigacionnan a revela cu Twocent Technology Limited, e entidad na Belize conecta na su licencia di Anjouan, no ta existi segun e pais su Comision di Servicionan Financiero. Ademas, den un disputa tocante transferencia di bienes entre BC.Game su ex entidad Blockdance y Small House B.V a trece dilanti pregunta tocante e impacto riba hungadonan y si a deliberadamente exclui esaki.

Den corte di Curaçao a argumenta cu Small House efectivamente a sigui operacionnan di BC.Game, señalando na registraccion di website y representacion publico. Mientrastanto, abogadonan a persigui miyones di dollar den ganashi cu no a paga hungadonan.

BC.Game su problemanan a resona mas aleu cu Corsu. Su bancarota y revocacion di su licencia a bira un scandal na Reino Uni a causa di su sponsor di perfil halto di Leicester City. E caso a atrae atencion di media, culminando cu un warning den december di 2024 for di minister di Wega di Placa di Reino Uni Baroness Twycross.

Papiando na GambleAware, el a sugeri cu e gobierno lo por fortalece supervision di acuerdonan di sponsorship.

E advertencia a ser sigui den mei 2025 pa e salida di ex specialista TGP Europe for di e mercado di Reino Uni despues di un investigacion di Gambling Commission.

Curaçao su proximo pasonan

CGA su decision pa kita e licencianan revoca for di bista publico na un momento sensitivo. Curaçao ta reformando su legislacion di gambling bao LOK den un intento di deshaci di su reputacion como un hurisdiccion "light-touch." Criticonan, sinembargo a argumenta cu kita operadornan revoca for di e registro publico ta reduci transparencia na un tempo unda confiansa di Curaçao te ainda ta construi.

Sea cu BC.Game of otro operadornan lo purba bolbe drenta Curaçao bao structura nobo te ainda no ta cla. Pa awo, CGA ta enfrenta presion creciente pa splica su decision y clarifica con e tin intencion di maneha ambos credibilidad regulatorio y e isla su rol den un industria global cada biaha cu mas atencion.

Conseho ta urgi gobierno involucra ciudadanonan mas pa fortalece democracia

(NLTimes) - Ciudadanonan mester ta mas involucra den tuma decision y e trabao haci pa e gobierno pa mehora democracia na Hulanda, segun e conseho pa administracion publico ROB.

Hende ta sinti e necesidad pa sinti manera ta scucha nan y cu nan por contribui. Na mesun tempo, e conseho a agrega cu e gobierno no semper mester cay dilanti presion di sociedad.

Segun ROB, varios ciudadano ta sinti cu e gobierno no ta contesta nan. Esaki ta pone hende sinti manera nan no ta involucra. Segun e conseho, e gobierno mester duna ciudadanonan mas oportunidad pa participa den democracia, incluyendo laga cla con y unda hende pro comparti nan opinion. Ora cu hende ta sinti cu nan ta scucha, nan ta hopi mas probable di participa den progreso democratico.

Pa participa efectivamente, e ta importante pa hende desaroya habilidadnan civil, e conseho a bisa. “Con pa tuma parti, kico bo derechonan y responsabilidadnan ta, con pa interactua respetuosamente cu otronan. Ora ciudadanonan desaroya e habilidadnan aki, nos democracia ta bira mas fuerte.”

Pa e gobierno, e ta importante pa ta habri na kico hende bisa, pero no automaticamente concede na e bosnan mas duro. Esaki ta dicon, segun ROB, e ta importante pa e gobierno comunica claramente y transparentemente tocante con ta tuma decisionnan.

Tivoli ta prohibi bril cu camara despues di incidente unda homber a graba hende muhe den baño

NLTimes) - Sitio di musica na Utrecht TivoliVredenburg a dicidi di oficialmente prohibi bril cu tin camara. E incidente cu a causa esaki ta un homber cu a usa e bril aki pa graba hende muhe den baño na un festival di musica na Rotterdam luna pasa. Polis tambe a haya imagen di e homber ta secretamente graba bao di hende muhe su saya.

Tivoli ya caba a nenga un homber entrada fin di siman anterior pa motibo cu el a nenga kita su bril cu camara, pero no a oficialmente prohibi esaki ainda. “Nos ta incluyendo esaki den e reglanan di nso cas inmediatamente,” director Jeroen Bartelse a conta NOS. Segun su persona, esaki ta tocante seguridad publico. “Bril cu camara no ta fit cu esaki pa motibo cu otronan no ta realisa cu nan ta ser graba.”

E ta facil pa no ripara e brilnan aki si bo no ta buscando nan specificamente. Hopi biaha, un luz ta sende ora cu e bril ta grabando, pero e luz aki no semper ta claramente visible.

E guardianan di seguridad no a reconoce e bril inmediatamente, guardia di seguridad Rendel vn Heuvel, ken a traha e dia aki, a conta NOS. “Nos a ricibi reportahe di bishitantenan cu un homber ta frecuentemente mira hende muhe den baño.” Oficialnan di seguridad a detene e homber y a revisa su persona. “Ora cu nos a mira su cara di cerca, nos a ripara e bril.” E seguridad a haya suficiente grabacion di hende muhe ta drenta e baño, ademas di grabacionnan di bao e saya di hende muhe. Polis a confisca e bril.

Segun Bart Schermer, un profesor di privacidad y crimen cibernetico na universidad di Leiden, a bisa cu tecnicamente e ta permiti pa cana den espacionan publico cu camara den bo bril y graba. “E pregunta principal ta: Pa kico bo ta usando e, kico bo ta grabando y te na ki extento e persona cu ta ser graba ta al tanto?” el aconta NOS. Por ehempel, graba den un baño ta prohibi pa motibonan di privacidad. Pero si bo ta na un concierto y pa casualidad bo a ser graba, esaki si ta permiti.

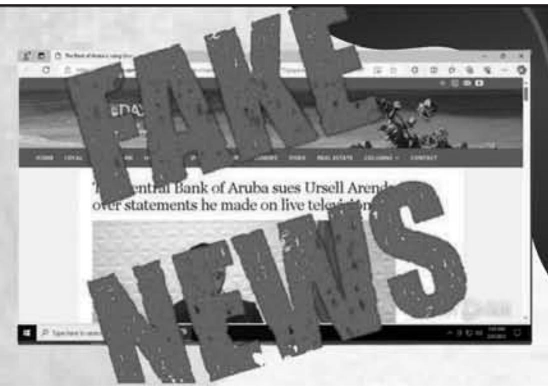
AWE
LOTTO 5
Afl. 675.000,-
Selecta:
Selecciona cinco (5) number entre 1 y 35
03 12 15 24 33
Multi Draw:
Selecta bo numbernan pa e sorteo desea y siguiente sorteonan. Pa asina bo keda den wega!
03 12 15 24 33 X2 03 12 15 24 33 X3
03 12 15 24 33 X4 03 12 15 24 33 X5
Combo: Puntra bo rebendedo pa opcionan di combo.
Afl 4
www.lottoaruba.com

BONDIA ARUBA

Keda alerta pa estafa riba rednan social!

No click riba aviso paga (sponsored ad) cu ta usando imagen di Aruba Today.
Bishita solamente e pagina oficial di Facebook, Aruba Today News, of e website www.arubatoday.com.

Si bo haya algun problema, nos t'ey pa yuda: bondia.aruba@gmail.com

Brazil: Corte Supremo ta sentencia Bolsonaro cu mas di 27 aña den prison

(AP) — Un panel di hues di Corte Supremo di Brazil a sentencia ex-presidente Jair Bolsonaro cu 27 aña y tres luna di prison riba diahuebs, despues di conden'e di intenta un golpi di estado pa keda na poder a pesar di su derota electoral na 2022.

Bolsonaro, kende semper a rechasa e acusacionnan, por purba di apela e veredicto. Actualmente e ta bao aresto domiciliario na Brasilia.

Cuatro di e cinco hues revisando e caso den e panel a haya e politico derechista culpable di cinco cargo, den un veredicto cu ta bay profundisa division politico y tabata spera di ricibi critica di gobierno Mericano.
E ta haci Bolsonaro e prome ex-presidente Brasileño di keda condena pa intento di golpi di estado.

E cinco cargo ta: intento di golpi di estado despues di perde eleccion 2022 contra presidente Luiz Inacio Lula da Silva den un complot cu fiscalnan ta alega a inclui plan pa mata Lula; participa den un organisacion criminal arma; intento di abolicion violento di estado di derecho democratico; daño cualifica pa violencia; y deterioro di herencia lista.

Co-conspiradornan di Bolsonaro, tur di nan ex-oficial Brasileño, a keda sentencia pa nan rol den e intento di golpi. General Braga Netto, ex-minister di Defensa di Bolsonaro y candidato vicepresidente na 2022, a ricibi 26 aña di castigo. Admiral Almir Garnier a ricibi 24 aña. General Augusto Heleno a ricibi 21 aña y Gen. Paulo Sergio Nogueira a haya 19 aña. Teniente Coronel Mauro Cid, kende a coopera cu e investigacion, a ricibi dos aña bao di un regimen habri.

Hues principal, Luis Roberto Barroso a join e panel na final di e sesion y a yama e huicio un "momento decisivo den historia di Brazil."

Oficialnan Mericano ta yam'e un 'witch hunt'

Gobierno Mericano inmediatamente a critica e veredicto y a adverti cu lo responde.

Presidente Mericano, Donald Trump a bisa cu e ta "hopi infeliz" cu e condena. Papiando cu reporteronan mientras el a sali di Cas Blanco, el a bisa cu e semper a haya cu Bolsonaro tabata "sobresaliente."

Y despues, Secretario di Estado Mericano, Marco Rubio a bisa riba su cuenta di X cu gobierno di Trump "ta bay responde adecuadamente na e caceria di bruha (witch hunt) aki."

Administracion di Trump ya a aplica un tarifa di 50 porciento riba producto Brasileño importa, cu a bisa tabata den reaccion na e proceso contra Bolsonaro.

Bolsonaro no ta bay prison ainda

E sentencia no ta nifica cu Bolsonaro lo bay prison inmediatamente. E panel di corte awo tin hasta 60 dia pa publica e veredicto. Unabes cu haci esaki, abogadonan di Bolsonaro tin cinco dia pa entrega mocion pa clarificacion.

Su abogadonan a bisa cu nan ta bay purba di apela tanto e condena como e sentencia dilanti e 11 hues di Corte Supremo completo, maske algun experto ta kere cu no ta probable cu lo acepta e apelacion.
"No ta probable, pero no ta imposible, cu lo tin apelacion dilanti e Corte Supremo completo," segun Rafael Mafei, abogado y profesor di ley na Universidad di Sao Paulo y universidad ESPM. "Pero claro, e defensa ta bay purba, pasobra nan mester hacie."

Un sociedad dividi a sigui e huicio, cu hende sosteniendo e proceso y otronan sosteniendo e ex-presidente. Algun a subi caya pa expresa apoyo pa e lider derechista cu ta bisa cu e ta siendo persigui politicamente.

Observadornan ta bisa cu Merca por anuncia sancionnan nobo contra Brazil despues di e huicio, poniendo mas presion riba nan relacionnan diplomatico fragil.
Congresista Eduardo Bolsonaro, yiu di e ex-presidente, diahuebs a papia di su tata riba rednan social. Pero na lugar di menciona e condena, el a pusha pa amnistia, cual e ta buscando a traves di Congreso.
"Ta ora pa haci no menos cu loke ta corecto, husto," el a bisa.

Thomas Traumann, un exminister di gobierno y consultant politico basa na Rio de Janeiro, a bisa cu esaki ta "e dia mas importante pa democracia di Brazil desde cu a aproba Constitucion di 1988."
"Ta prome biaha cu un expresidente, un ex-minister di Defensa y un ex-comandante militar ta castiga pa purba di stop un gobierno electo di asumi su cargo," Traumann a bisa.

"E menasanan di gobierno Mericano ta haci e decision aki di Corte Supremo uno cu hopi mas curashi. E relacion entre ambos pais ta bay bira pio y talbes mehora unabes administracion di Trump comprende cu tin limite riba loke kier impone," el a agrega.

Venezuela: Incertidumbre na frontera cu Colombia despues cu Maduro a militarisa brug Simon Bolivar

(LaPatilla) - Plan di Independencia 200 di Nicolas Maduro a cuminsa, cu cual e ta busca un defensa integral na Venezuela memey di e tension fuerte cu Merca.

E operacion aki tin como meta pa realisa un despliegue militar na henter e teritorio Venezolano, incluyendo e fronteranan cu Colombia y e zona di costa unda tin actualmente ubica e barconan di guera di gobierno Mericano.

"Cuerponan combatiente di milicia, Milicia Nacional Bolivariana, desplega den e zona di su obhetivonan di manera inmediato. Na e largura y hanchura di e 284 obhetivo, 284 frente di bataya di independencia y paz Venezolano," Maduro a bisa na momento di anuncia e operativo aki.
Pa e motibo aki, e brugnan cu ta conecta estado Tachira, na Venezuela, cu e area metropolitano di Cucuta, na Colombia, tabata temporalmente cera riba e mainta di diahuebs ultimo, 11 di september.

E ceramento a dura al menos tres ora na e brug internacional Francisco de Paula Santander, cu ta comunica e municipio Venezolano, Pedro Maria Ureña cu e ciudad di Cucuta, mientras cu tabata realisa un acto protocolario.

Algun ora despues, por a nota un despliegue militar na mita di e brug internacional Simon Bolivar, cu ta conecta e municipio di San Antonio na Venezuela cu Villa del Rosario na Colombia.

Mexico: Intervencion di CIA contra cartelnan "ta falso," segun Sheinbaum

(infobae) – Ayera mainta, presidente Mexicano, Claudia Sheinbaum Pardo a tilda di "falso" e serie nobo di revelacion periodistico tocante un supuesto trabao entre forsanan di ehercito Mexicano y e Secretaria di Marina (Semar) cu Agencia Central di Inteligencia Mericano (CIA) pa logra operativo contra cartelnan y figuranan mas importante di narcotrafico na Mexico.

E presidente a bolbe reitera cu, hasta cu e evidencia nobo aki di agencia Reuters – igual cu periodistanan Drazen Jorgic y Clare Baldwin – loke ta existi entre Mexico y Merca ta "coordinacion y cooperacion den materia di seguridad."

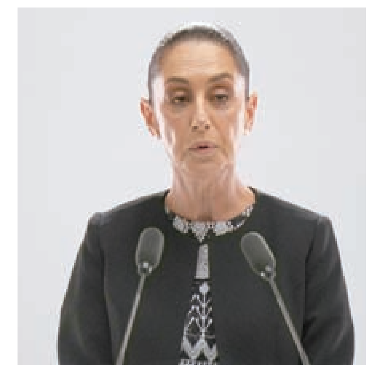
"Ta falso loke Reuters ta bisa... Falso! Den e reportahe ta bisa cu tin agente di CIA trahando cu ehercito Mexicano den operacionnan (contra narcotrafico). E ta absolutamente falso. Loke tin manera semper nos a bisa ta coordinacion y cooperacion den informacion," Sheinbaum a señala.

Den mesun linea, Sheinbaum a aclaria cu ambos periodista y e agencia di noticia a consulta, mediante un solicitud di informacion, un contesta nobo mirando e descubrimentonan di e coordinacion aki entre institucionnan di seguridad. "Nan a manda solicitud di informacion. Finalmente no a contesta na e informacion, pero si a bisa nan cu e ta falso. A bisa nan cu loke nan tabata presumiendo eynan no tin fundamento," el a bisa.

E investigacion mas recien di Reuters, firma pa Jorgic y Baldwin, a expone detayenan inedito tocante e papel di CIA na Mexico, Maske oficialmente e capturanan di capo ta atribui na forsanan arma Mexicano, e reportahe ta mustra cu CIA ta tras di varios operacion mas relevante contra narcotrafico.

E caso mas cla a sucede na januari 2023 tempo cu Ovidio Guzman Lopez, yiu di Joaquin "El Chapo" Guzman, a keda captura na Jesus Maria, Sinaloa. Di acuerdo cu e repoterahenan, CIA no solo a aporta inteligencia critico – interceptando comunicacionnan cifra y infiltrando un informante den circulo di e capo – sino cu ademas a elabora un expediente di identificacion cu datonan preciso tocante su movementonan.

E operacion di e di dos "Culiacanazo" a conclui cu 29 morto, incluyendo 10 militar, pero a significa un contraste cu e prome operativo di 2019. Esaki tabata den e operativo improvisa cu a termina cu liberacion di e mesun capo.

Tarifa special pa local

Oportunidad Unico Pa Cera Conoci cu JOIA Aruba by Iberostar

JOIA Aruba by Iberostar ta tene cuenta cu deseo di e publico local y pa e motibo aki ta ofreciendo un tarifa super special pa e luna di september.

Desde cu JOIA Aruba a habri su porta, e demanda pa un tarifa special pa local tabata grandi. JOIA Aruba a bin ta sirbi e comunidad di Aruba cu promocion special tur dia. Den un corto tempo JOIA Aruba a bira e lugar ideal pa relaha e curpa, alma y mente den un ambiente di 5 strea.

Desde inicio JOIA Aruba a bin ta ofrece e comunidad di Aruba 20% di descuento riba tur locual ta 'Food & Beverage' como tambe na Spa Sensations. Zima Rooftop Bar a bira e centro di entretenimento tur weekend cu happy hour y musica en bibo pa disfruta di e mihor bahada di solo na Aruba. Restaurant Marea ofreciendo un exkisito 'all-you-can-eat' Brunch tur diasabra y diadomingo mientras cu Bucatini a bira popular riba diamars pa su promocion di 2x1 pizza y pasta.

Pa e luna aki di september, JOIA Aruba by Iberostar ta

ofrece tur local un tarifa special di $389 pa anochi mas 15% resort fee. E tarifa special aki ta inclui desayuno buffet pa dos persona na Bucatini. Adicional por disfruta e 'wet area' di Spa Sensations cu ta ofrece piscina hydroterapia, jacuzzi, y 'cold plunge' como tambe e sauna y 'steam room', pues un momento perfecto pa cera conoci cu Aruba su hotel di 5 strea di mas nobo ubica riba Eagle Beach. Tur persona cu book e promocion special aki ta ricibi tambe 20% di descuento na Marea, Bucatini, Zima Rooftop Bar y Star Cafe y un 30% di descuento riba tur servicio di masashi na Spa Sensations.

Cu e tarifa special aki, JOIA Aruba by Iberostar un biaha mas ta compromete su mes cu e comunidad local. Un oportunidad unico pa discubri y experencia JOIA Aruba como tambe disfruta di su gastronomia sin igual. E tarifa special aki ta valido te cu 30 di september, 2025 y pa unicamente 2 persona den kamber. Pa reserva, por tuma contacto directo cu Vashni Wix, Sales Manager, na vashni.wix@iberostar.com.

Pa keda informa di tur locual cu JOIA Aruba tin pa ofrece, por sigui nos riba pagina social di Instagram @joiaarubabyiberostar.

YOU ASKED, WE LISTENED!

You are invited to experience Aruba's newest 5-star resort

$389 PER NIGHT +15% Resort Fee — Local Rate for the month of September.

Including breakfast for 2 persons.

- Wet Area at Spa Sensations included during stay
- 30% on Spa services
- 20% at all F&B Outlets

Local rate is valid till September 30th inclusive based on 2 persons per room.

For reservations contact vashni.wix@iberostar.com

★★★★★ JOIA ARUBA BY IBEROSTAR

BONDIA ARUBA

Shaun White y Nina Dobrev ta separa despues di 5 aña

(AP) - Shaun White y Nina Dobrev a separa y a pone un fin na nan relacion di 5 aña, un persona cercano na e pareha a conta The Associated Press.

E deportista campeon Olimpico 3 biaha y ex strea di The Vampire Diaries a tuma e decision conhuntamente di separa, segun e fuente.

E persona a papia bao condicion di keda anonimo a causa di con sensitivo e situacion ta.

People Magazine ta e prome den reporta e separacion.

White, di 39 aña y Dobrev di 36 aña, a haci nan relacion publico den 2020. Un di nan prome publicacionnan riba Instagram, cual a surgi na comienso di e lockdown di COVID, a mustra Dobrev ta duna e deportista Olimpico un "corte di cabey di cuarentena."

Nan tabata comparti publicacionnan di nan biahenan durante e siguiente par di aña y tabata expresa sosten na otro su carera.

Nan a anuncia nan relacion den october di 2024, publicando un potret di White na rudia dilanti Dobrev, e pareha rondona pa bela y rosanan blanco. "El a bisa SI," White a skirbi cu e publicacion, agregando un emoji di un renchi di oro.

Cushinando cu Bon Dia

Alcachofa den forno

Ingrediente
6 alcachofa (artichoke)
4-5 djente di conoflok ,
1 pida di ginger fresco,
Peterselie fresco
Peper preto recien mula
Azeta di oleifi extra virgen
Salo.

Preparacion
Corta e stem di e alcachofa. Haci'e den un corte recto pa e alcachofa por queda para.
Tum'e pa e base y bati e parti superior riba e mesa pa habrinan y por hinca saus den su interior. Pone e alcachofa den e teblachi hunta cu un poco di azeta di oleifi .
Pela e djentenan di conoflok y corte den dos of tres pida, pela e ginger y rasp'e pa asina evita e fibra, pone e peper, peterselie y e salo, machica den un mortel (machicado) te ora haya un pasta incorpora na continuacion e azeta di oleifi te ora haya e densidad desea. Yena e alcachofa cu un paar di telep di e pasta aki.
Spray e alcachofa cu azeta di oleifi y lag'e den forno pa 35-45 minuut, depende di e tamaño di e alcachofa, e blachi di afo ta queda preto, pero den su interior e lo ta tierno y hugoso (juicy).❑

Taylor Swift ta laga cla cu e no lo hunga ningun rol den guera legal entre Lively y Baldoni

(TMZ) - Taylor Swift kier pa exclui su persona for di e storia, lagando cla cu e "No tin un rol" den e bataya legal entre Baldoni y Lively.

Den un carta cu TMZ a obtene y dirigi na e hues cu ta encarga cu e caso, abogadonan di e ganadora di Grammy a clarifica cu Swift no a acepta duna un declaracion den e saga di demanda di "It Ends With Us."

Na luga di esaki, su banda a acepta duna informacion di e dianan cu e ta disponible, den caso cu e ta obliga di duna un testimonio. Taylor Swift su abogadonan a bolbe enfatisa nan opinion cu e cantante no tin un "rol material" den e drama aki, cual e ekipo di Swift a expresa desde comienso.

Adicionalmente, Swift su abogadonan ta bisa cu apenas nan a haya sa di esaki 3 dia atras.

E actualisacion aki ta bini despues cu Baldoni su banda a entrega documentonan den corte unda ta acusa cu e cantante ta den plan pa duna un declaracion y ta disponible pa haci esaki pa fin di october.

Swift a haya su mes menciona den e bataya legal entre Baldoni y Lively anteriormente e ana aki, ora cu Baldoni a entrega su contrademanda di 400 miyon dollar y a menciona su nomber den e documentonan.

Manera TMZ a reporta anteriormente, Baldoni a acusa cu el a tin un discusion fuerte cu Lively na un penthouse di New York City durante produccion pa "It Ends With Us," y a sinti ataca pa Blake Lively su casa, Ryan Reynolds y su miho amiga Taylor Swift, kendenan a presenta durante e reunion.

El a comparti mensahenan di texto unda Lively a referi na Reynolds y Swift como su "dragonnan" despues. Fuentenan despues a bisa TMZ cu Swift a sinti manipula pa Lively den medio di e drama y desde e tempo aki nan amistad a kibra.

Hulanda ta bira e pais mas recien pa menasa boycott di Eurovision si Israel participa

(AP) - Hulanda a agrega su mes na e lista di paisnan cu ta presionando organisacion di Eurovision Song Contest pa retira Israel for di e competencia a causa di su guera andando na Gaza Strip.

Emisora Hulandes AVROTROS, un di decenas di emisora publico cu ta financia y emiti e contesta, a bisa cu e no lo tuma parti den proximo aña su competencia na Vienna si Israel participa “mirando e sufrimento humano severo y andando na Gaza.”

“E emisora tambe a expresa preocupacion profundo tocante e destruccion serio di libertad di prensa: E exclusion delibera di reportahe independiente internacional y e varios perdida entre reporteronan,” el a bisa den un declaracion.

Emisor Irlandes RTE tambe a publica un declaracion similar diahuebs, siguiendo e caminda cu Slovenia ya caba a tuma. Iceland a bisa cu e por retira for di e competencia y Prome Minister Spaño Pedro Sanchez tambe a haci yamado pa descarta Israel for di e competencia.

European Broadcasting Union, cual ta opera e competencia, a bisa cu e lo consulta cu su miembronan con pa “maneha participacion y tensionnan geopolitico” alrededor di e competencia y duna nan te cu mita di december pa dicidi si nan kier participa.

“Nos ta componde e preocupacionnan y e punto di bista profundo rond di e conflicto den Medio Oriente,” Martin Green, director di Eurovision a declara. “E ta keda na cada miembro dicidi si nan kier forma parti di e competencia y nos kier respeta cualkier decision cu e emisoranan tuma.”

E menasa di boycott tta parti di un campana di presion di parte di e organisacionnan di arte y figuranan pa castiga Israel y exigi paz.

Anteriormnte e siman aki, streanan di Hollywood incluyendo Emma Stone, Ayo Edibiri, Ava Duvernay, Olivia Colmam, Yorgos Lanthimos, Riz Ahmed, Rob Delaney, Javier Bardem y Tilda Swinton a uni na 3,000 otro figura den e industria pa firma un promesa di boycott institucionnan di pelicula Israeli - incluyendo festivalnan, emisoranan y companianan di produccion - cu ta “implica den e genocidio y apartheid contra e pueblo Palestino,” segun grupo Film Workers for Palestina.

Rusia a keda prohibi di participa na Eurovision despues di su invasion di escala grandi na Ucrania den 2022 sinembargo Israel tin 2 aña ta participa a pesar di desacuerdo cu su participacion.

Decenas di otro participante, incluyendo ganador di 2024 Nemo di Switzerland, a haci yamado pa exclui Israel a causa di su conducta na Hamas den Gaza. Manifestacionnan pro-Palestina y pro-Israel a tuma luga na e aña aki su competencia na Switzerland aunke na un escala mas chikito compara cu na Suecia den 2024.

Cu politica di e guera poniendo un sombra riba e competencia, cantante Israeli Yuval Raphael a keda den di dos luga e aña aki tras di Austria su JJ den e celebracion di musica pop.

E emisora Hulandes a bisa cu e lo sigui prepara pa e competencia te ora cu e ricibi un decision di e organisacion si lo inclui Israel of no.

Eurovision su final ta den schedule pa mei 16 despues di e semi-final dia 12 y 14 di mei den 2026.

The Birdie
CLUB HOUSE RESTAURANT
Golden Hour
By The Lighthouse
TIERRA DEL SOL GOLF COURSE
Live entertainment with Marisela
Every Saturday
5:30PM - 7:30PM | **50% Happy Hour**
25% Local Discount on The Birdie Menu
Reservations: +297 699 - 9317

Autoridad na Costa Rica ta haci un segundo redada na hotel relaciona cu morto di yiu di Brett Gardner

(AP) — Autoridad na Costa Rica pa di dos biaha a haci un redada na un hotel unda e yiu mas chikito di e ex-hungador di New York Yankees Brett Gardner a muri durante un vacacion di famia dia 21 di maart.

Miller Gardner tabatin 14 aña ora el a muri mientras e tabata drumi, segun un declaracion for di New York Yankees, cu inicialmente a ser determina door di autoridad como asfixia.

Dia 2 di april, e decision final tabata cu envenenamento cu monoxido di carbon tabata e causa di morto di e mucha homber.

Fiscal Kenneth Alvarez a bisa ESPN cu e redada na Arenas Del Mar Beachfront & Rainforest Resort na playa Manuel Antonio, situa den e Pacifico Central di Costa Rica, tabata pa colecta evidencia adicional relaciona cu e autopsia.

"E procesonan aki ta busca pa confirma of descarta e posibilidad di homicidio causa pa negligencia, esey pa determina si e morto di e persona aki a ser causa door di un violacion di deber di cuido. Pa awo, ningun hende a ser acusa," e Oficina di Fiscal Publico a bisa den un declaracion publica diahuebs.
Associated Press a contacta e autoridad diabierna pa sa e resultado di e investigacion, pero no a duna ningun informacion adicional.

E autoridad a conduci un redada riba e mesun propiedad dia 28 di maart.

"E inspeccion inicial ey a permiti cu por a midi si e atmosfera ta peligroso y deteccion di monoxido di carbon den e camber unda e famia Gardner tabata kedando," e Oficina di Fiscal a bisa.

Coredor Etiope Diribe Welteji prohibi di participa den mundial pa via di disputa legal tocante supuesto fracaso pa tuma test di droga

(AP)—Coredor di medio distancia Diribe Welteji a ser prohibi di participa den campeonatonan mundial di track un dia prome cu su prome careda memey di un disputa legal tocante supuestamente no logra tuma test di droga.

Welteji, medayista di plata den e careda di 1.500 meter durante e ultimo campeonato mundial na 2023, tabata programa pa core den e 1.500 heats diasabra pero awor e Corte di Arbitracion pa Deporte a "declar'e ineligible."

Welteji a ser acusa na mei di nenga pa entrega un muestra pa un test di doping "sin cualkier hustificacion," CAS a bisa. El a ser aproba pa un panel di anti-doping di Etiopia pero e Unidad di Integridad di Atletismo, cual ta encarga cu casonan di doping den nomber di World Athletics, a apela na CAS contra e huicio ey diahuebs y a puntra Welteji pa ser suspendi di e deporta te ora cu resolve e caso. E peticion ey a ser aproba.

E hoben Etiope di 13 aña lo ta di participa como competidor pa e medaya na Tokio. Welteji ta para segundo den e ranking mundial den e careda di 1.500 y e aña aki a gana e medaya silver na e campeonato mundial paden.

Ex pitcher di Red Sox Austin Maddox sentencia pa 3 aña den prison pa solicita relacion sexual cu mucha menor di edad

(AP)—Ex-pitcher di e Boston Red Sox, Austin Maddox, a ser sentencia pa tres aña den prison despues di ser condena na cargonan relaciona cu un investigacion di solicita relacion sexual cu mucha menor di edad.

MAddox, 34, a declara su mes culpable diahuebs pa topa cu un mucha menos di edad pa haci actonan ilegal y uso ilegal di un aparato di comunicacion. Como parti di e acuerdo di culpabilidad, fiscalnan di Florida a descarta un cargo di solicita un mucha via computer.
Maddox lo haya credito pa e 501 dia cu el a sirbi den prison caba. Hues Lindsay Tygart tambe a sentenci'e pa cinco aña di libertad condicional como ofensor sexual ora e keda libera. E tabata enfrenta te cu cinco aña den prison.

Maddox tabata un di e 27 hende deteni como parti di un operacion multi-agencia na april 2024. Nan a ser acusa di solicita sexo via internet for di hende cu nan tabata kere ta mucha, oficialnan a bisa.

Maddox a acorda pa topa e mucha muher na un sitio planea, unda agentenan policial a deten'e.

Maddox a hunga baseball na University of Florida y a ser recluta pa Red Sox na 2012. El a haci su debut den MLB na 2017 despues di varios aña den e Minors.

Maddox tabata riba libertad condicional como ofensor di droga na momento cu e deten'e. E aresto a sucede na november 2022 na Baker County.

Disponibilidad amplio di tiro di Charlie Kirk ta mustra desafio den moderacion di contenido

(AP) - Inmediatamente despues cu Charlie Kirk a ricibi tiro fatal durante evento na college di Utah, un video grafico di loke a sucede tabata disponible casi intantaneamente online, for di varios angulo, den slow motion y velocidad real. Miyones di persona a mira - algun sea cu nan tabata kier of no - mientras e video tabata cuminsa automaticamente riba plataformanan di rednan social.

Video tabata facil di haya riba X, riba Facebook, riba TikTok, riba Instagram, riba YouTube - te hasta riba Presidente Donald Trump su Truth Social. E plataformanan, generalmente a bisa cu nan ta kitando por lo menos algun di e videonan si nan ta den violacion di nan politica, por ehempel, si e persona ta adorando e asesinato di cualkier manera. Den otro caso, a aplica pantaya di advertencia pa e persona sa cu nan ta den mira contenido grafico.

Dos diaa despues di Kirk su morto, videonan toch tabata facil di haya riba rednan social, a pesar di yamado pa kita nan.

"E no tabata inmediatamente cla si Instagram por ehempel djis no tabata kitando algun di e videonan grafico di Charlie Kirk su tiro fatal of si nan a tuma e decision consciente di laga nan publica. Y e motibo dicon esaki ta asina dificil di saca afo ta cu, obviamente, e videonan aki tabata circulando sumamente lihe y ampliamente," Laura Edelson, un profesor asistente di ciencia di computer na Northeastern University a comenta.

E eventonan aki ta ilustra e desafio den moderacion di contenido cu e plataformanan ta enfrenta ora di maneha eventonan den tempo actual, complica pa e morto di activista conservativo controversial dilanti un audiencia arma cu smartphone grabando e momento.

Politica ambiguo

E ta un problema cu companianan di rednan social a lidia cune antes. Facebook tabata obliga di pleita cu hendenan cu tabata kier livestream violencia cu un tiro masal na New Zealand den 2019. Hendenan tambe a livestream peleanan, suicidionan y te hasta asesinato.

Similar na otro plataformanan, Meta su reglanan no ta automaticamente prohibi videonan manera Kirk su tiro fatal, sinembargo si ta aplica advertencia y nan no ta mustra pa usuarionan cu ta bisa cu nan tin menos di 18 aña. E compania propietario di Instagram, Facebook y Threads a referi un reportero na e compania su politica tocante contenido violento y grafico, cual nan a indica lo aplica den e caso aki pero no tin mas comentario.

YouTube a bisa cu e ta kitando "contenido grafico" relaciona na e evento si e no provee suficiente contexto. Restringi e videonan pa asina nan no por ser mira pa usuarionan bao di 18 aña of esnan cu no ta den un cuenta, e compania a bisa.

"Nos ta monitor nos plataforma di cerca y ta elevando contenido di noticia di manera prominente riba e 'homepage', den buskeda y den recomendacion pa yuda hende mantene nan mes informa," YouTube a bisa.

TikTok tambe a tuma accion pa restringi e video for di su seccion "For You" pa asina hende mester busca e video pa nan por wak e y tambe a agrega pantaya di advertencia ademas di traha riba kita contenido grafico of di cerca.

Google su cientifico top di AI ta bisa cu 'siña con pa siña' lo ta e habilidad mas necesario pa e proximo generacion

(AP) - Un cientifico top di Google y ganador di Nobel den 2024 a bisa diabierna cu e habilidad mas importante pa proximo generacion lo ta "siña con pa siña" pa mantene nan mes na mesun velocidad cu cambio mientras Inteligencia Artificial ta transforma educacion y espacio laboral.

Papiando na un teatro antiguo Romano na Acropolis, Athens, Demis Hassabis, CEO di Google su DeepMind, a bisa cu cambio rapido tecnologico ta exigi un strategia nobo den desaroyo di siña y habilidad.

"E ta hopi dificil pa pronostica futuro, manera den 10 aña, den caso normal. E ta hopi mas dificil awe, mirando con lihe AI ta cambiando, siman pa siman," Hassabis a conta e audiencia. "E unico cos cu bo por bisa cu certidumbre ta cu cambio grandi ta na caminda."

E neurocientifico y ex prodigo a bisa cu inteligencia artificial general - un vision futuristico di mashin cu ta mesun sabi cu ser humano of por lo menos por haci cos mesun bon cu ser humano por - lo por yega dentro di un decada. Esaki, el a bisa, lo trece avance dramatico y posible futuro di "abundancia radical" a pesar di e riesgonan reconoci.

Hassabis a enfatisa e necesidad pa "meta-skills," manera compronde con pa siña y optimalisa bo strategia pa acerca cosnan nobo, banda di disciplina tradicional manera matematica, ciencia, etc.

"Un di e cosnan cu nos sa sigur ta cu bo lo mester continuamente siña, durante bo carera," el a bisa.

E co-fundador di DeepMind, ken a establece e laboratorio di investigacion na Londres den 2010 prome cu Google a adkiri esaki 4 aña despues, a comparti e premio Nobel den 2024 den kimica ap desaroyo di sistemanan di AI cu ta pronostica 'protein folding' - un logro pa medicina y descubrimento di droga.

Prome Minister Griego Kyriakos Mitsotakis a uni na Hassabis na e evento aki despues di papia tocante manera pa expande uso i AI den servicio di gobierno. Mitsotakis a adverti e crecemento continuo di companianan di tecnologia grandi por crea falta di igualdad financiero global grandi.

"Al menos cu hende berdaderamente mira beneficio, beneficio personal, den e revolucion di AI aki, nan lo bira hopi dudoso," el a comenta. "Y si nan mira, dimas rikesa crea dentro di tiki compania, esaki ta un receta pa inkietud social significante."

Mitsotakis a duna danki na Hassabis, ken su tata ta Griego, pa cambia e schedule di e presentacion pa evita conflicto cu e semifinal di basketball Europeo entre Grecia y Turkia. Grecia despeus a perde e wega 94-68.

Estudio ta descubri cu amazona bon conserva riba tereno Indigena por proteha hende di malesa

(AP) — Cada biaha cu hende ta corta mata den e Amazona of ta kima of destrui parti di dje, nan ta causa cu hende ta bira malo.

Ta un idea cu pueblo Indigena a biba pa miles di aña. Awor un estudio nobo den e revista Communications Earth & Environment ta agrega na e evidencia cientifico cu ta apoya esaki, door di descubri cu caso di varios malesa a reduci den area unda mata a ser separa door di pueblo Indigena cu a manten'e bon.

Cu e cumbre climatico di Nacionnan Uni programa pa Brasil na november, e autornan di estudio y experto externo a bisa cu e trabao ta resalta e riesgo pa hende tur rond di mundo mientras negociador ta purba di papia tocante cambio climatico. Belem, e ciudad cu ta anfitrion di e conferencia, ta conoci como e entrada pa e Amazona, y hopi di esnan cu lo ta atendiendo, for di activista te delegado, ta pensa cu e rol di comunidad Indigena den accion climatico y conservacion lo ser resalta den un manera distinto.

"E 'homber di mondi of mondi di homber,' segun e perspectiva Indigena, semper tabata conecta cu e reciprocidad entre salud humano y e ambiente natural unda un ta biba," a bisa Francisco Hernandez Cayetano, presidente di e Federacion di Comunidad Ticuna y Yagua di Amazona Inferior, of FECOTYBA, den e Amazona Peruano. "Si cada estado no ta garantisa e derechonan y teritorionan di pueblo Indigena, nos lo inevitabelmente ta dañando nan salud, nan bida, y e mesun ecosistema."

E daño ey por parce manera malesa respiratorio manera asma causa pa polucion di aire toxico despues di candela, of malesa cu ta plama for di animal pa hende manera malaria, a bisa Paula Prist, un coordinador di programa pa Unidad di Mata y Sabana na International Union for Conservation of Nature y un di e autornan di estudio.

E investigadornan a compila y analisa dato riba calidad di mata, reconocimento legal di teritorio Indigena y incidente di malesa den e paisnan cu ta frontera y inclui Amazona.

Experto externo ta duna nan opinion

E trabao tabata "impresionante" pa e cientifico di salud y clima di Universidad di Washington Kristie Ebi. El a bisa cu e a resalta e complehidad di factornan cu ta afecta salud humano, y e importancia di comprende e rol cu comunidad Indigena ta hunga. "Usando e metodonan aki, otronan por studia otro parti di mundo," el a bisa.

E investigadornan a haya manera creativo pa contabilisa otro variabel cu por afecta e plamamento di malesa, manera acceso na cuido di salud den un area, a bisa Magdalena Hurtado, un profesor di antropologia y salud global na Arizona State University y un miembro di e Academia Mericano di Arte y Ciencia cu no tabata involucra cu e estudio.

Pero el a expresa preocupacion cu e descubrimientonan a ser presenta cu un precision cu kisas no ta hustifica, duna cu nan tabata basa riba corelacion y ta usa dato di observacion cu por ta dificil pa midi.

"Nan ta afirma cu teritorio Indigena solamente ta proteha salud ora cobertura di mata ta mas cu 40%. Pakico 40%? Pakico no 35? Of pakico no un rango?" el a puntra. "No ta nifica cu e estudio ta fout, pero ta nifica cu nos tin mester di ta cauteloso pasobra e patronchi por cambia si metodo diferente, mas preciso a ser usa."

Aunke asina, el ta pensa cu esaki ta un punto di comienso cu por habri e porta pa investigacion den futuro. "Nan ta realmente haci algo bastante bunita," conectando empiricamente e reconocimento legal di tera Indigena na resultado di salud humano, el a bisa.

Hernandez, di FECOTYBA, a bisa cu esaki ta importante pa e creador di politica global cu ta bin na Brasil.

"For di mi perspectiva Indigena, mi ta pensa cu e tipo di estudio aki lo haci nos conocemento ancestral mas visibel y preciso," el a bisa.

Tin un base fuerte di evidencia cu ta mustra cu posesion di tera Indigena ta yuda mantene mata intacto, pero e papel ta mustra cu ta importante pa mantene mata fuera di area cu ta ser cuida door di Indigena tambe, a bisa James MacCarthy, un gerente di investigacion di candela di mata cu e team di Global Forest Watch na Instituto di Recursonan Mundial cu a traha riba un reportahe nobo tocante candela di mondi extremo y e rol di comunidad Indigena den papia over di nan, y kende no tabata involucra cu e estudio.

Paisahe cu ta produci beneficio, y no ta daña salud humano

Prist a bisa cu e meta di e estudio tabata pa comprende con paisahe por ta bon pa salud di hende, pero cu lo ta falta di consideracion pa sugeri cu tur paisahe di mata keda exactamente manera nan ta, specialmente cu e necesidad di tera pa agricultura y produccion di bestia.

E mundo tin mester di paisahe cu ta provee servicio economico, pero tambe servicio cu ta proteha salud di hende, el a bisa.

Pa Julia Barreto, un ecologo y cientifico di dato cu tambe a traha riba e estudio, tabata destaca pa ta parti di un ekipo di cientifico di diferente nacion trahando pa haci informacion accesibel publicamente y yama atencion na Amazona.

"No ta solamente un pais, y e mundo completo ta dependiendo di dje den un manera of otro," el a bisa.

Microsoft ta resolve investigacion di Union Europeo tocante Teams

(AP) — Reguladornan di Union Europeo a acepta e cambionan proponi door di Microsoft na Teams, resolviendo un investigacion anticompetencia di hopi tempo cu tabatin riba e app di mensahe y videoconferencia di e compania.

E Comision Europeo a bisa den un declaracion diabierna cu e compromisonan final di Microsoft pa separa Teams for di su pakete di software Office, incluyendo cambio adicional siguiendo un prueba di mercado na mei y juni, ta suficiente pa satisface preocupacion di competencia.

E compromisonan legalmente aplica lo keda na vigor pa 10 aña y ta permiti e compania pa evita un multa potencialmente grandi.

E Comision, actuando riba un keha presenta door di Slack Technologies, a acusa Microsoft di practica "posiblemente ofensivo" despues di un investigacion, bisando cu e tabata conecta e app Teams na su pakete di software di negoshi ampliamente usa Office, cu ta inclui Word, Excel y Outlook.

Microsoft a responde pa propone pa haci su pakete di software Office 365 y Microsoft 365 disponibel cu un descuento sin Teams, y pa laga cu clientenan por cambia pa paketenan sin Teams. E compania tambe a priminti haci mas facil pa software rival por traha cu Teams y pa usarionan por move nan dato na otro software cu ta competi cu nan.

E anuncio ta bin un siman despues cu e Comision, a multa Google cu casi 3 biyon euro pasobra su negoshi di tecnologia di publicidad a viola regla di competencia, provocando cu Presidente Donald Trump a menasa accion.

Accidente cu hende herida na Savaneta

Diaranson atardi a drenta informe di un accidente cu hende herida na Savaneta, mesora a dirigi tanto polis como ambulance na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un accidente pa falta di preferencia unda un chauffeur no a duna preferencia. Un dama cu ta na estado a ser revisa pa ambulance na e sitio mes.

Chauffeur di trekker a tuma birada mucho duro y container a kentel

Diahuebs mainta a drenta informe di un incidente na e rotonde Mahuma, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un incidente unda e chauffeur di un trekker lastrando un container pero debi cu el a tuma e birada mucho duro y cortico e container a perde balans y a cay. Afortunadamente e no a cay riba ningun hende y ningun hende a resulta herida. A tarda basta rato prome cu a logra libera e container di e situacion.

Un otro trekker a tranca trafico pa maniobra riba E.J.”Watty” Vos blvd

Diahuebs mainta ora cu trafico a ser dilata pa un trekker cu tabata lastrando un container a kentel na e rotonde Mahuma, un otro trekker a tranca trafico riba E.J. “Watty” Vos blvd.

Algun chauffeur cu a nota esey a desvia y otronan si a keda cu pasenshi pa warda e trekker caba di maniobra.

Polis a atende cu adicto ambulante sospechoso den Rembrandtstraat

Diahuebs mainta a drenta informe di un adicto ambulante cu actuacion sospechoso den Rembrandtstraat, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a atende cu e adicto aki cu tabata actua sospechoso den dicho caya.

Persona cu problema di salud mental yamando pidi ambulance por nada!

Ya ta bayendo 2 siman cu tin un persona di alrededor di 60 aña cu tin aparentemente 2 siman ta yama ambulance por nada den oranan di madruga.

E persona ta yama bisa cu e tin varios parti di curpa cu dolor y ambulance ta ser manda hunto cu polis. Pero na nan yegada sea e no kier bay cu ambulance of e tin un problema di salud mental.

Polis mes a expresa frustracion di ser yama por nada. Awe madruga ambulance a bolbe bay por nada y e pashent a keda cas.

Accidente cu hende herida na e crusada di Moko

Diahuebs merdia a drenta informe di un accidente cu hende herida na e crusada di Moko, mesora a dirigi tanto polis como ambulance na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un accidente pa falta di preferencia unda un Mazda a subi e crusada pero no a mira e Kia Rio y a bay dal e den banda. E persona chauffeur di e Rio no a sinti su mes bon y a yama ambulance p'e. Na yegada di e ambulance nan a atende e persona.

Accidente entre un Nissan Versa y un Pick-up na Savaneta

Diahuebs mainta a drenta informe di un accidente banda di Do It na Savaneta, mesora a dirigi un patruya na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu aki ta trata di un accidente pa falta di preferencia. Afortunadamente ningun hende a resulta her-

Ambulance a bay na un oficina di un Fysiotherapie pa un persona mayor cu ta papia cos bruha

Diahuebs merdia a drenta informe di cu tin un persona di riba 70 aña ta papia cosnan bruha na e consultorio, mesora a dirigi un ambulance na e sitio.

Na yegada di e ambulance nan a atende cu e persona y a transport'e pa hospital.

Hoben di 23 aña a bebe mas di 50 pildo cu menos bon intencion

Diahuebs mainta a drenta informe di un caso lamentabel unda un hoben di 23 aña cu menos bon intencion a bebe mas di 50 pildo di un medicamento, mesora a dirigi tanto polis como ambulance na e sitio.

Na yegada di e patruya a bin compronde cu e hoben a bebe e pildonan aki cu menos bon intencion. Na yegada di e ambulance nan a atende e victima y a transport'e cu urgencia pa hospital.

Na Colegio Ora Ubao mucha a pega cu awa y tin problema pa hala rosea

Diamars mainta a drenta informe di cu na Colegio Ora Ubao un mucha a pega cu awa y awor tin problema pa hala rosea y ta haya gana di saca, mesora a dirigi un ambulance na e sitio.

Na yegada di e ambulance mesora a pone e mucha den ambulance y a cuminsa yud'e p'e hala rosea mientras a transport'e pa hospital.

Exhibicion di Women's Club of Aruba cuminsando dia 17 di september 2025

Directiva, comision di Historia & Preservacion, y miembronan di Women's Club of Aruba (WCA) cu orguyo ta presenta un exhibicion special marcando asina e comienso di nos di 91 aña di servicio na comunidad.

Durante e aña cu a pasa, di september 2024 te cu september 2025, nos a celebra nos di

90 aniversario cu un serie di evento memorabel, proyectonan, y recaudacion di fondo cu a haci nos miembresia fuerte y a apoya nos comunidad. Cu e mesun entusiasmo y compromiso, nos ta embarca awo den e siguiente capitulo di nos biahe.

Bou di e liderazgo di chairman Omaira Silva, e comision di Historia & Preservacion a traha intensamente den e archivonan pa prepara e exhibicion aki. Aña pasa, riba 18 di september 2024, nos a presenta formalmente nos archivonan original (1934-1960) na Biblioteca Nacional Aruba, Departamento Arubiana/Caribiana. E exhibicion di e aña aki ta traha riba e fundeshi ey door di presenta nos archivonan fiscal y memorianan di cada presidente y su directiva, y documentando hopi proyecto, actividad y evento di nos. E exhibicion aki no solamente ta refleha nos historia rico, pero ta sirbi tambe como un brug pa futuro, ora nos ta cuminsa cu nos di 91 aña.

E exhibicion lo habri oficialmente diaranson, 17 di september 2025, pa 4:00 p.m. Nos Miembro Honorario, Sra. Hanneke Boekhoudt, hunto cu nos Presidente, Sra. Reina Geerman, cu apoyo di Chairman y miembronan di e comision di Historia & Preservacion, lo dirigi e ceremonia

Lo tene e exhibicion na Biblioteca Nacional Aruba, situa den George Madurostraat, y e lo keda habri pa publico diahuebs, 18 di september y diabierna, 19 di september durante oranan regular di biblioteca..

Calurosamente nos ta invita tur miembro, ex-presidente, ex miembro, amigo, famia, y publico en general pa bishita e exhibicion y descubri e legado, logronan, y futuro briyante di Women's Club of Aruba.

Resultado Sorteo
september 12

Alexander

Cadena Alexander Lottery ta presenta resultado di weganan di suerte

DIARIO	KORSOU	SUPER4	FLAMINGO
1014	6188	0298	8762
8014	8370	SUPER5	8441
0145	4773	-	2039

MERDIA

CATCHI	Sorteo # 4740
	8387
	8765
	5668
MULTI-X	FP
BIG 4	Sorteo # 4740
	5624
MULTI-X	X2
1OFF	Sorteo # 2796
	6165
ZODIAC	Sorteo # 4740
	9683
	Acuario
LUCKY 3	Sorteo # 1614
	201
MULTI-X	X2

ANOCHI

CATCHI	Sorteo # 8647
	6274
	4630
	4268
MULTI-X	X2
BIG 4	Sorteo # 7691
	3274
MULTI-X	FP
1OFF	Sorteo # 2396
	7217
ZODIAC	Sorteo # 6450
	5922
	Capricornio
LUCKY 3	Sorteo # 1380
	280
MULTI-X	X5

LOTTO 5

Sorteo #		Joker	Letter
0	x Jackpot	Proximo Jackpot	
0	x Match 4+	675.000,-	
0	x Match 4		
0	x Afl. 12,00		

LOTTO DI DIA: 05-17-21-24-28

Sorteo # 6946		Proximo Jackpot
0	x Jackpot	55.000,-
8	x Match 4	
204	x Afl 8,00	

MINI MEGA: 01-10-17-19

Sorteo # 1801		Mega Ball 06
1	x Jackpot	Proximo Jackpot
1	x match 4	250.000,-
21	x Afl. 500,00	
344	x Afl 50.00	
442	x Afl.15,00	

MINI MEGA MEGA PLUS: Afl. 350.000,-

MEGA DI NUMBER KORSOU
Sorteo #

Inscribi awo pa Landsexamen 2026

Departamento di Enseñansa Aruba (DEA), seccion examen, ta informa cu inscripcion pa Landsexamen MAVO, HAVO y VWO 2026 ta habri te cu 30 di september 2025.

Ken por participa?
Bo ta desea di haal bo diploma di MAVO, HAVO of VWO ainda? Landsexamen ta brinda e oportunidad pa haal e diploma aki na un manera flexibel. Un "landsexamen" ta igual na e examen di un scol secundario y un diploma di landsexamen MAVO, HAVO of VWO tin e mesun balor cu e diploma obteni via un scol secundario.

Personanan cu no ta bishita scol secundario (mas) pero cu ainda kier haal nan diploma, como tambe esnan cu kier haal certificado pa un of mas materia (vak) specifico por inscribi pa participa na Landsexamen.

Landsexamen ta aplica e mesun exigencianan pa examen (exameneisen) y e mesun "schriftelijke centrale examens".

Esnan cu scoge pa participa na landsexamen no ta obliga pa haci examen den tur materia pareu. Bo por scoge pa haci examen y haal "deelcertificaten" pa un (1) of mas materia durante diferente aña escolar. Cada candidato tin maximo dies (10) aña pa haal su diploma via landsexamen.

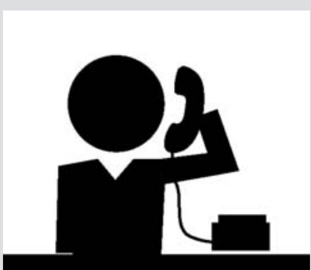
Riba nos website ea.aw riba e pagina di Landsexamen por haya mas informacion di e similaridadnan y e diferencianan entre Landsexamen y scol secundario.

Con pa inscribi?
Pa inscribi mester yena formulario digital di inscripcion cu ta riba nos website www.ea.aw. Aki tambe lo mester upload un extracto di registro civil (afl. 5,-) cu no ta mas bieu cu 6 luna. Tur informacion necesario ta accesibel riba nos website www.ea.aw. Ta urgi un y tur pa por fabor lesa tur informacion den e "Informatiebrochure Landsexamen 2026" prome cu yena e formulario di inscripcion online.

Mas informacion
Por haya tur informacion tocante Landsexamen den e "Informatiebrochure Landsexamen 2026" riba nos website. Bay na www.ea.aw y riba e pagina principal busca Landsexamen na letter (L) den e alfabet menu.

Ta sugeri candidatonan y interesadonan pa sigui Departamento di Enseñansa Aruba riba Facebook y/of Instagram @EducationAruba pa keda na altura di tur informacion.

Cas Di Cultura
Vondellaan 2 Aruba
297-582-1010
F A D A
Campanastraat 5 Aruba
297-583-2999
297-583-9610
F A V I
Primavera 233 Aruba
297-582-5051
297-582-5222

F E P O
Engelandstraat 15 Aruba
297-583-1016
297-583-6607

Fundacion Contra Violencia Relacional
Tel: 583-5400

Fundacion Autismo Aruba
Irenestraat 21 Aruba
297-588-1179

Fundacion Pa Nos Muchanan
Cumana 2 Aruba
297-583-4247

Fundacion Tel Pa Hubentud
Wilhelminastraat 19 Aruba
297-588-6138
Koningin Wilhelmina Fonds
Spinozastraat 9 Aruba
297-582-0412

Mary Joan Foundation
Sabana Blanco 8 Aruba
297-588-9999
Rode Kruis Aruba
Pedro Gallegostraat 14
Tel.297-582-2219
Fax 588-3376

Famia Planea (SBVO)
Avenida Milio J Croes 17 B Aruba
297-588-9591
www.famiaplanea.org
famiaplanea@hotmail.com

Stichting Fundacion Guia Mi
George Madurostraat 34
297-582-0088

Y M C A
Calbasstraat 1 Aruba
297-582-3072

AL-ANON group
Sabana Liber #8, Noord
(close to the hotels)
Tel: 736-2952 or
593-7081

Dokter na warda

Oranjestad	San Nicolas
Hospital	**Imsan**
7:00 pm / 10:00 pm	**24 ora**

Botica na warda

Oranjestad:	**San Nicolas:**
Sta. Cruz :	Centro Medico:
Tel. 585 8028	Tel. 584 5794

EMERGENCIA 911

POLIS	
Oranjestad	100
San Nicolas	104
Santa Cruz	105
Noord	107
Tip Line	11141
Brandweer	115
Ambulance	911
Hospital	527-4000
Imsan	524-8833
Warda Costa	913
Seguridad Nacional	11911
Cruz Cora	582-2219

BOTICA	
Aloe	584-4606
4 Centro Medico	584-5794
Central	585-1965
Dakota	588-7364
Del Pueblo	582-1253
Eagle	587-9011
Kibrahacha	583-4908
Maria	585-8145
Di Servicio Noord	586-4606
Oduber	582-1780
Paradera	588-6638
San Lucas	584-5119
Santa Anna	586-8181
Santa Cruz	585-8028
Sero Preto	584-4833
Trupial	583-8560

UTILIDAD	
Setar	117
Web	525-4600
Elmar	523-7147

FUNERARIA	
Aurora	588-6699
Royal Funeral H.	586-4444
Ad Patres	584-2299
Olive Tree	584-8888

Servicio di Taxi

Aruba Transfer Tour & Taxi C.A.
Tel: 582 2116 /582 2010

Taxi Adres Services (24h)
Tel. 587 5900

A1 Taxi Services Aruba
Tel: 587-8850
Tel: 280-2828
Whatsapp: 592-7024

Rusia y Belarus ta lansa ehercicio militar cu a impulsa preocupacionnan Occidental

(AP) - Rusia y Belarus a lansa un ehercicio militar hunto involurando miles di tropa cu a aumenta preocupacion den Occidente.

E ehercicionan, yama “Zapad 2025” of “West 2025” ta organisa na Rusia y Belarus y lo dura te cu diamars. Nan tin e intencion di demostra lasonan di defensa cercano entre Moscu y Minsk, ademas di Rusia su poder militar mientras e ta lucha den un guera di 3 aña y mey na bisiña Ucrania.

E maniobranan aki ta bini despues di un incursion di drone Ruso den espacio aereo Polaco anteriormente e siman aki, cual a impulsa miedonan cu hostilidad na Ucrania por causa un conflicto mas amplio. E ehercito Ruso a bisa cu e no ta tumando accion contra Polonia y Belarus a sugeri cu e dronenan a sali for di su ruta. Sinembargo lidernan Europeo a yama esaki un provocacion intencional, obligando e aliadonan di NATO confronta un posible menasa den su espacio aereo pa prome biaha.

E ehercicio di Rusia y Belarus a genera mas preocupacion na Kyiv y su aliadonan occidental Latvia, Lithuania y Polonia, cual ta comparti frontera cu Belarus. Ora cu President Ruso Vladimir Putin a manda tropa na Ucrania den februari di 2022, varios di nan a crusa for di Belarus despues di simulacro dianan prome cu e atake.

Oficialnan di defensa di Belarus inicialmente a bisa cu 13,000 tropa lo participa den e ehercicio cu lo tuma luga na e frontera occidental. Den mei, sinembargo, e ministerio di Defensa a bisa cu e cantidad lo recorta na casi mitad, y cu e maniobranan principal lo tuma luga mas paden di e pais.

Na Moscu, e ministerio di Defensa a bisa diabierna cu partinan di e ehercicio lo tuma luga riba teritorio Ruso y riba lamanan Baltico y Barents.

Pronostico di tempo

Tempo:
Awe tardi y awe nochi: parcialmente nubia y generalmente seco
Den marduga y mañan: parcialmente te brevemente hopi nubia cu un awasero breve

Temperatura maximo 34 grado Celsius
Temperatura minimo 28 grado Celsius
Indice di calor (heat index) den y rond di oranan di merdia: 35 pa 40 grado Celsius
Uv index: 12

Bahada di solo: 6:42pm
Subida di solo: 6:29am

Biento:
Modera for di direccionnan generalmente oost; forsa 3 te 4 (12 te 30km/ora, 7 te 16 nudo).
Durante di dia basta fuerte te posiblemente fuerte den rafaga; forsa 5 te 6 (31 te 50km/ora, 17 te 27 nudo)

Situacion general di tempo:
Un ola tropical den parti extremo oost di Caribe lo trece poco humedad den region local, mientras e ta move bay west durante e weekend aki. Por spera de bes en cuando algun area di nubia cu por produci algun awasero riba cierto partinan di e isla.

Condicionnan maritimo/ estado di lama:
Na partinan protege di costa: keto, rond di 1 pia.
Na partinan zuid: trankil te modera, rond di 2 te 3 pia.
Na partinan oost te noordwest di costa: generalmente modera cu olanan alrededor di 4 pa 5 pia.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

***"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada.
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23***

Cu dolor na nos curason, nos ta anuncia fayecimento di nos ser stima:

Dennis Neville Every
***29-11-1976 - †11-09-2025**

Na nomber di su:
Esposa: Carmen Julia Every-Gomez

Yiunan:
Tattiana Lamas
Sabryna Valentina
Kyarah Amanda

Mama: Patricia Every-Wong

Ruman:
John C. Every y famia
Omo y tantanan:
Rita Dorresteijn-Every y famia
Dederick, Annie Every-Heijden y famia
Errol Every y famia
Brenda Every y famia
Frederick, Teresa Every-Briceño y famia
Bernadetta Every y famia
Raymond y Veroushka Every-Kock y famia
Milley A. Wong-Cadavid Montoya y yiu
Robert W. Wong y famia
Anna J. Sit y famia
Barbara S. Lee y famia
Susan D. Chi y famia

Primo y primanan, conocirnan, bisiñanan y demas famia.

Bon amigonan:
Tirso Tromp y famia
Roy "Lord Cachete" Lints
Michael Beaujon y famia
Greg Wasiak
Juan Carlos Aponte y famia

Ta invita pa acto di condolencia y despedida cual lo tuma lugar dialuna 15 di September 2025 na Aurora Funeral Home di 2'or pa 4'or di atardi. Cremacion lo tuma lugar despues den seno familiar.

Preferibel bini bisti na color nan alegre.

Nos disculpa pero despues di despedida nos no por ricibi bishita di condolencia na cas.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

***Hesus a bisa e disipelnan: 'Laga e muchanan bini serka Mi. No kita nan di bini, pasobra reino di Dios ta pertenesé na esnan manera nan.'
Mateo 19:14***

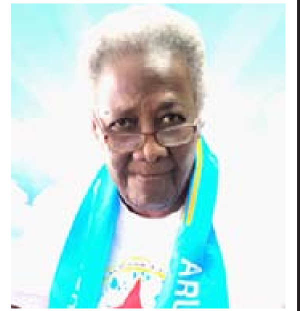
Cu dolor na nos curason, nos ta anuncia fayecimento di:

Richandra Su-ellen Bislip
***05-08-2012 †11-09-2025**

Acto di entiero lo wordo anuncia despues.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

***"Truly, He is my rock and my salvation: He is my fortress, I will not be shaken"
Psalm 62:6***

With deep sorrow in our hearts, we announce the passing of our dear:

Monica Veronica Finlay
***06th September, 1939**
†11th September, 2025

Date and time of funeral, will be announced later.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

"Forever remembered for her gentle heart, bright spirit, and endless kindness."

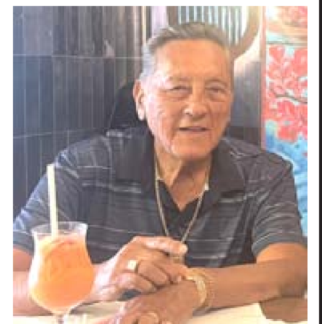
Nos ta anuncia fayecimento di

Rina Johanna Celestijn-Arends
***09-08-1941 - †09-09-2025**

Acto di despedida lo wordo anuncia despues.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

***"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada. Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega. E ta hibami na awa trankil, pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23***

Cu dolor na nos curason, nos ta participa fayecimento di nos ser stima:

Sr. Oswaldo F. van der Linden
***05-08-1945 – †09-09-2025**

Acto di entiero lo tuma lugar na Aurora Funeral Home diasabra 20 di September 2025 di 1'or pa 4'or di atardi. Despues lo sali pa Santana Central Sabana Basora.

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

***"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada
Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega.
E ta hibami na awa trankil,
Pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23***

Nos ta anuncia fayecimento di

Franco Franklin Gregory Eckmeyer
***30-05-1988 - †10-09-2025**

Acto di entiero lo wordo anuncia despues

Aurora
Royal Pray
Funeral Home & Crematory

***"Señor ta mi wardador, mi'n tin falta di nada. Den cunucu di yerba berde e ta ponemi sosega. E ta hibami na awa trankil, pa mi bolbe haña forsa".
Salmo: 23***

Cu dolor na nos curason, nos ta participa fayecimento di nos ser stima:

Vivecca M. Franken
Cariñosamente yama "Juffrouw Vivecca"
***19-09-1965 - †10-09-2025**

Acto di entiero lo wordo anuncia despues

BONDIA ARUBA

Asamblea di UN ta vota pa sostene solucion di dos estado na e conflicto Israel-Palestina

(AP)—E Asamblea General di e Organisacion di Nacionnan Uni (UN) a vota cu mayoria diabierna pa sostene un solucion di e conflicto Israel-Palestina y urgi Israel pa compromete na un estado Palestino, cual prome minister Benjamin Netanyahu ta opone firmemente.

E organismo global di 193 miembro a aproba un resolucion no vinculante pa promove e "Declaracion di New York," cual ta establece un plan den fase pa caba cu e conflicto di casi 80 aña. e voto tabata 142-10 cu 12 ausencia.

Algun ora prome cu e voto, Netanyahu a bisa "no lo tin un estado Palestino." El a papia na e firmamento di un acuerdo pa expande colonianan cu lo dividi e West Bank, cual e Palestinonan ta insisti mester ta parti di nan estado, bisando, "E luga aki ta pertenece na nos."

E resolucion a ser sosteni pa Francia y Saudi Arabia, ken a co-presidente un conferencia di nivel halto riba implementacion di un solucion di dos-estado fin di juli, unda a aproba e declaracion.

Riyad Mansour, e embahador di UN pa Palestina, a bisa cu e sosten pa e resolucion ta refleha "e deseo di casi tur hende, e comunidad internacional, pa habri porta pa e opcion di paz."

Sin nombra Israel, el a bisa, "Nos ta un invita un partido cu ainda ta pushando e opcion di guera y destruccion, y intento pa elimina e pueblo Palestino y horta nan tera, pa tende e zonido di rason—e zonido di logica pa aborda esaki pacificamente, y pa e mensahe cu a resona den e Asamblea General awe."

Pero embahador di UN pa Israel Danny Danon a descarta e resolucion como "teatro", bisando cu e unico beneficiario ta Hamas. "E declaracion aki di un banda no lo ser recorda como un stap pa paz, solamente como un otro gesto bashi cu ta debilita e credibilidad di e asamblea aki," el a bisa.

Merca, Israel su aliado mas cerca, a reitera su oposicion pa e Declaracion di New York y e resolucion promoviendo implementacion di un solucion di dos estado.

E declaracion ta condena "e atakenan cometi pa Hamas contra ciudadanonan" den sur di Israel dia 7 di october 2023, un condenacion incomun pa nacionnan Arabe. E militantenan lidera pa Hamas a mata casi 1.200 hende, mayoria di nan ciudadano Israeli, y a tuma 250 rehen. Di eseynan, ainda tin 48 deteni, incluyendo 20 cu ta anticipa ta bibo ainda.

Tambe e ta condena e atakenan Israeli riba ciudadano y infrastructura civil den Gaza y su "redada y hambruna, cual a produci un crisis di proteccion y catastrofe humanitario." Israel su ofensiva contra Hamas a resulta den mas cu 64.000 Palestino, segun e ministerio di Salud na Gaza, cual no ta distingui entre ciudadanonan y combatidornan.

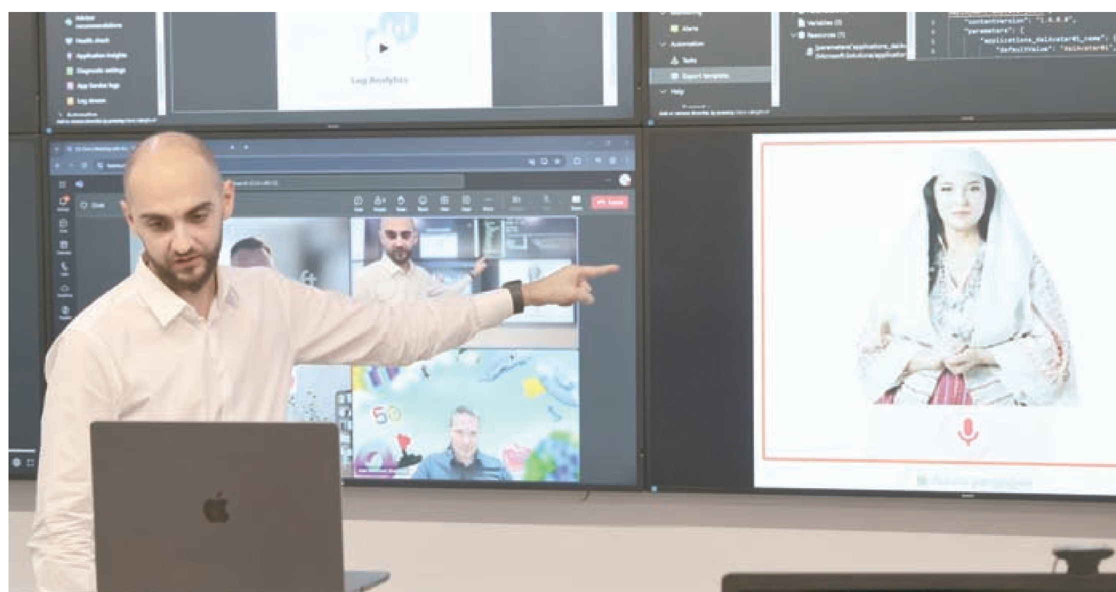
E declaracion tin como vision pa e Autoridad Palestino goberna y controla tur teritorio Palestino, cu un comite administrativo transicional estableci bao su supervision despues di un alto-al-fuego den Gaza. "Den contexto di caba cu e guera den Gaza, Hamas mester termina su gobernacion den Gaza y entrega su armanan na e Autoridad Palestino," declaracion ta bisa.

E declaracion tambe ta sostene despliegue di "un mision internacional temporal pa stabilisacion" operando bao supervision di UN pa protege ciudadanonan Palestino, sostene e transferencia di seguridad na e Autoridad Palestino y provee garantia di seguridad pa Palestina y Israel—"incluyendo monitoria e alto-al-fuego y un acuerdo di paz den futuro."

E declaracion ta urgi paisnan pa reconoce e estado di Palestina, yamado esaki "un componente esencial y indespensable pa logra e solucion di dos estado." Sin nombra Israel pero claramente referiendo na dje, e documento ta bisa cu "accionnan unilateral ilegal ta presenta un menasa existencial na e realisacion di e estado independiente di Palestina."

Prome minister Albanes ta apunta un 'minister' genera pa AI pa aborda corupcion

(AP)—Prome minister di Albania diabierna a apunta un "minister" genera pa Inteligencia Artificial pa aborda corupcion y promove transparencia y innovacion den su gabinete nobo.

Oficialmente nombra Diella—e forma femenino di e palabra pa solo den e lenguahe Albanes—e minister AI nobo ta un entidad virtual. Diella lo ta un "miembro di e gabinete cu no ta fisicamente presenta pero virtualmente crea," prome minister Edi Rama a bisa den un publicacion riba Facebook.

Rama a bisa cu e robot genera pa AI lo yuda garantisa pa "e sector publica ta 100% liber di corupcion" y lo yuda gobierno traha mas lihe y cu transparencia completo. Diella ta usa modelonan actualisa di AI y tecnicanan pa garantisa precision den ofrece e debernan cu e ta encarga cune, segun e Agencia Nacional pa Informacion di Sociedad.

Diella, presenta como un figura den un trahe folklorico Albanes, a ser crea na comienso di aña, den cooperacion cu Microsoft, como un asistente virtual riba e plataforma di servicio publico e-Albania, unda e ta yuda usuarionan nabega e sitio y haya acceso pa casi 1 miyon pregunta y documento digital.

E Partido Socialista di Rama a sigura un di cuatro termino consecutivo ganando 83 di e 140 asiento den asamblea den e eleccion parlamentario di dia 11 di mei. E partido por goberna su so y aproba mayoria legislacion, pero e mester un mayoria di dos tercer, of 93 asiento, pa cambia e Constitucion.

E Socialistanan a bisa cu e por entrega miembresia di Union Europeo pa Albania den cinco aña, cu negociacionnan conclui pa 2027. E promesa a enfrenta skepticismo pa e Democratonan, ken ta bisa cu Albania ta leu di ta prepara.

Diella tambe lo yuda autoridadnan local acelera y adapta nan mes na e trend di e bloc. Presidente Albanes Bajram Begaj a encarga Rama cu e formacion di e gobierno nobo. Analistanan ta bisa cu e ta duna e prome minister autoridad "pa e creacion y operacion" di Diella.

Ora reporteronan a puntra si esaki ta viola e constitucion, Begaj no por a describi diabierna Diella su rol den e puesto ministerial.

Famia imperial di Hapon ta expresa respet na victimanan di Nagasaki 80 aña despues di bombardeo atomico

(AP) — E Emperador di Hapon Naruhito y su famia a expresa nan respet diabierna na e victimanan di e bombardeo atomico 80 aña pasa di e ciudad di Nagasaki.

Naruhito, su esposa, Emperatriz Masako, y nan yiu muhe, prinses Aiko, a buig profundamente y a ofrece ramanan di flor blanco na e memorial den e sitio di ground-zero den e parke di paz di e ciudad. Merca a laga un bom di plutonio cay riba e ciudad sureste di Nagasaki 11:02 a.m. dia 9 di augustus 1945, matando mas cu 70.000 hende te fin di e aña ey. E atake a bin apenas tres dia despues cu Merca a laga un bom di uranio cay riba Hiroshima, destruyendo e ciudad y matando 140.000 otro. Hapon a anuncia su rendicion dia 15 di augustus, terminando e Segundo Guera Mundial y e agresion di casi medio siglo di e pais na Asia.

E bishita na Nagasaki — e prome di Naruhito desde cu el a subi na e Trono di Chrysanthemum, y e prome biaha pa Aiko — ta e culminacion di un tour di otro sitionan den Hapon e aña aki unda nan a ofrece oracion y consolacion pa marca e di 80 aniversario di e fin di e guera.

Centenares di hende tabata wantando bandera chikito di solo subiendo y a yama nan nomber mientras e caravana tabata na caminda pa e parke di paz, mientras e pareha Imperial y Aiko a baha nan bentana y a cuminda e hendenan celebrando banda di e caminda.

Naruhito a enfatisa repetidamente e importancia pa corda e victimanan y keda papia tocante e tragedia di guera pa e generacionnan mas jong.

Shigemitsu Tanaka, un sobreviviente di e bombardeo atomico di 84 aña cu a reuni cu e famia diabierna a bisa cu e por a wak cu nan a studia hopi tocante Nagasaki prome cu e bishita. “Mi a sinti cu nan tabata para hunto cu nos victimanan di guera,” Tanaka a bisa. “Mi ta kere cu e bishita di nan na Nagasaki como un famia tabata extremadamente significativo.”

“Experencia e ambiente”

Marcando e di 80 aniversario di e fin di e Segundo Guera Mundial, Naruhito a bishita luganan e aña aki unda algun di e bataya y bombardeo mas grave a sucede, incluyendo na Iwo Jima, Okinawa y Hiroshima.

Na juli, Naruhito y Masako a honra miles di prisonero Hapones di e Segundo Guera Mundial cu a ser encarcela bao di condicion dificil na Mongolia durante nan biahe pa e pais. Esaki ta parti di su esfuerso di expresa su duele y recorda e tragedia di guera lucha den nomber di su welo, Emperador Hirohito.
E pareha real y e prinses tambe a bishita e Museo di Bom Atomico di Nagasaki pa observa exhibicion y a reuni cu sobreviviente di bom atomico. Diasabra, e famia Naruhito ta plania pa bishita un cas di anciano pa sobrevivientenan di bom atomico pa cera conoci cu nan.

Durante anochi, miles di residente di Nagasaki a duna bon bini na e pareha Imperial y Aiko door di tene lanterna riba dak di un edificio visibel for di e hotel di e famia Imperial. Participante a move nan lanterna ariba y abao y na banda na mesun tempo den nan muestra di bonbini y aprecio pa e bishita di e famia Imperial na Nagasaki.
“Mi ta contento cu e Emperador a dicidi di bishita Nagasaki como parti di e tour di e 80 aniversario e aña aki,” Aoi Noguchi a bisa, di 38 aña, cu a bin cu su famia. “Via nan interaccion cu e sobrevivientenan di bom atomico, kende ta bira menos y menos, mi ta spera cu nan mensahe di paz ser mira pa mundo.”

Yoshinori Takase, un ciudadano di Nagasaki di 64 aña, a bisa cu el a bin na e evento di lanterna pa uni cu un ocasion raro. “Esaki ta e prome biaha cu su famia ta bishita, y mi a bin pa experencia e ambiente.”

Comparti historia

Cu nan edad promedio awo pasando 86, hopi sobreviviente a expresa nan frustracion tocante e menasa nuclear creciente den añanan recien a pesar di nan campaña di decadas pa aboli arma nuclear.
Na april, e pareha a bishita Iwo Jima pa duna homenahe na rond di 20.000 Hapones y casi 7.000 Infante di Marina Mericano mata den e Bataya di Iwo Jima entre 19 di februari y 26 di maart 1945.

Na juni, Naruhito a bishita Okinawa pa expresa condolencia na casi 188.000 Hapones, mita di nan ciudadano di Okinawa, y rond di 12.000 Mericano, mata den e Bataya di Okinawa.

Aiko a acompaña su mayornan, subrayando e deseo di Naruhito cu e lo siña di e dificultad di e pueblo di Okinawa y comparti nan historia cu e generacionnan mas jong.

Spaña ta convoca Israel su embahador despues di comentario haci pa Netanyahu su oficina

(AP) - Spaña a convoca Israel su embahador na Madrid diabierna den respuesta na comentarionan haci pa Prome Minister Israeli cu ta acusa e nacion Europeo su prome minister di menasa Israel.

Spaña su minister di Exterior Jose Manual Albares a yama Daña Elrich, Israel su encargado na Spaña despues y e diplomatico top den e pais “pa categoricamente rechasa e declaracionnan falso y difamante for di e Prome Minister Israeli su oficina,” un oficial na Spaña su ministerio di Exterior a bisa.

E ministerio di Exterior su oficial no tabatin autorisacion pa papia publicamente y a nenga ser nombra.

Esaki ta marca e desaroyo mas recien den un pelea diplomatico entre e dos pais cu a surgi despues cu prome minister di Spaña a anuncia medidanan dialuna pa pone presion riba Israel pa caba e guera na Gaza.

Den un publicacion diahuebs riba e plataforma social X, Prome Minister Israeli Benjamin Netanyahu su oficina a bisa cu Spaña su Prome Minister Pedro Sanchez a haci un “menasa directo genocida,” den referencia na comentarionan haci pa e lier Spaño ora cu el a anuncia e accionnan cu e gobierno Spaño lo tuma.

“Spaña, manera bo sa, no tin bom nuclear, ni tampoco cargador di aeronave ni tampoco reserva di azeta grandi. Nos nos so no por stop e ofensiva Israeli,” Sanchez a bisa den un speech televisa dialuna.

E medidanan a inclui un embargo riba e armanan, municion y ekipo militar solido pa y for di Israel y blokea entrega di petroleo pa Israeli pasa door di waf Spaño.

Desde e tempo aki, Israel y Spaña cada un a prohibi un par di minister for di e pais opositor.

Spaña su gobierno ta un critico vocal di Israel su guera na Gaza, cual a cuminsa despues cu militantenan di Hamas a mata mas di 1,200 persona, mayoria ciudadano, dia 7 di october den 2023 y a secuestra 251 rehen.

Israel su ofensiva a laga mas di 64,000 Palestino morto, segun Gaza su ministerio di Salud, cual no ta bisa cuanto tabata ciudadano y cuanto tabata combatista.

Sospechoso di asesinato di Charlie Kirk a expresa oposicion contra opinion di e activista conservador

(AP) — E homber acusa di asesina Charlie Kirk a expresa oposicion contra opinion di e activista conservador y a indica cu e tabata responsable pa e asesinato, segun autoridadnan Mericano a bisa ayera mientras nan a anuncia un aresto den e asesinato cu a genera alarma tocante violencia politico den un Merca altamente polarisa.

Tyler Robinson, 22, a bira "mas politico" den e dianan prome cu e tiramento, y a menciona durante un cena cu su famia cu Kirk lo ta bishitando Utah, segun gobernador Spencer Cox a bisa durante un conferencia di prensa. E gobernador a cita como evidencia grabacion den huls di bala encontra den e rifle cu autoridadnan ta kere a ser usa den e asesinato, como tambe mensahenan den app di chat atribui na e sospechoso, cu un compañero di camber a comparti cu agentenan di ley.

"Damas y cabayero, nos a gar'e," Cox a bisa un conferencia di prensa tiki despues cu presidente Donald Trump a anuncia e aresto riba "Fox & Friends."

Ta kere cu Robinson, kende ta di Utan, a actua riba su mes, y e investigacion ta andando, Cox a bisa. El a keda aresta bao sospecho di asesinato capital, y ofensanan di arma y obstruccion. Ta spera cu e ta bay keda acusa formalmente otro siman prome cu un audiencia inicial den corte.

E aresto di Robinson laat diahuebs a completa un buskeda frenetico di un dia y mey, cu

apenas oranan prome tabata parce stanca mientras autoridadnan tabata suplica pa publico comparti tips.

E asesinato a captiva e publico, no solamente pa motibo di e influencia grandi di Kirk den circulonan politico conservador y su conexionnan cercano cu Trump, pero tambe pa motibo di e preguntanan urgente cu a genera tocante e costo escalando di violencia politico cu a bin di henter e spectrum politico.

Autoridadnan ainda mester revela un motibo, pero nan a describi evidencia cu nan ta bisa ta pone luz riba e asesinato. Esey ta inclui grabacion riba huls di bala recupera for di e rifle cu ta kere a usa den e atake, incluyendo un cu tabata bisa "Hey facista! Catch!", Cox a bisa.

Ademas, un roommate a comparti cu autoridadnan mensahenan di e app di chat Discord cu a involucra un contacto yama Tyler y a discuti un rifle lora den un serbete, huls graba, y un scope, e gobernador a bisa. A haya un rifle Mauser calibre .30 den un serbete den un area riba e caminda investigadornan ta kere Robinson a tuma despues di tira for di un dak y despues huy.

E paña cu e sospechoso a bisti ora autoridadnan a confront'e diahuebs laat tabata consistente cu loke e tabatin bisti ora el a yega e campus un dia prome, y un familiar a confirma cu e tabata core un Dodge Challenger shinishi, cu video di vigilancia a capt'e coriendo bay e universidad, Cox a bisa.

Tata di Robinson a reconoc'e for di e potretnan publica pa FBI y a bis'e pa entrega su mes. Na comienso, Robinson a nenga, pero despues a bay di acuerdo. Su tata a tuma contacto pa pidi ayudo na su pastor hubenil, kende tambe ocasionalmente ta traha cu US Marshals y a yama e agencia pa asina Robinson por entrega su mes na autoridadnan.

Aruba Bank a haci un donacion na Fundacion Chico Harms

En conexion cu celebracion di Dia di Brazil

Aruba Bank ta contento di por ta un sponsor di e celebracion di Dia di Brazil, cu e vibrante Parada di Lanterna y Parada Cultural, cu a tuma lugar durante e fin di siman. E festividadnan colorido y yen di energia a uni e comunidad pa celebra e laso cultural.

Como e banco local pionero di Aruba, nan ta reconoce cu ta importante pa stimula intercambio cultural, cu ta uni e orguyo comunitario. Cu nan sosten pa evento manera Dia di Brazil, nan ta reafirma nan compromiso pa celebra diversidad, fortalece e lasonan comunitario, y contribui na e bida cultural vibrante di Aruba.

Aruba Bank su balornan ta basa riba comunidad, inclusividad y progreso. Nan ta kere cu celebracionnan cultural manera esaki ta mustra e bunitesa di union, y ta inspira alegria, creatividad y conexion entre generacionnan.

Aruba Bank ta felicita di curason e organisadornan, participantenan y henter comunidad pa logra cu e festividadnan di Dia di Brazil di e aña aki tabata un exito real.

E banco ta sigui dedica pa duna sosten na iniciativanan cu ta celebra nan herencia cu ta comparti y ta enrikese e cultura di Aruba.

ARUBA VANDAAG®

Zaterdag 13 september 2025 www.bondia.com Email: noticia@bon dia.com Tel: 582-7800 Fax: 582-7044

Bedrijven moeten wennen aan regels voor eerlijke concurrentie

Pagina 2

Met het hoogseizoen in sicht: aandacht voor toeristische druk op Aruba

Pagina 3

Begroting 2026: CAft ziet overschot, maar roept op tot uitgavenbeheersing

Pagina 4

Editor
Caribbean Speed Printers N.V.
Aruba Bank N.V. Acc. #332668
Caribbean Mercantile Bank N.V.
Acc. #23951903
RBC Royal Bank Acc. #13307728

Operations Manager

Mariette Engelhart-Boekhoudt

Redactie
noticia@bondia.com

Pilar Flores (Hoofdredacteur)
Angenette Figuereo (closer editor)
Leo Maduro
Dilma Arends
Raisa Montilla
Oriana Geerman

Sales

Sulaika Croes
sulaika.croes@cspnv.com
Mark Gomes
mark.gomes@cspnv.com

Advertenties/ Kunstontwerp

Sandra Loefstop
Lisa Tromp

Digitaal

Juan Luis Pinto

Administratie
accounting@bondia.com

Martha Arteta de Ariza

Distributie

Jenny Kelly

incasso

Evelinda de Cuba - Tromp

Pre Press

Luis Fernando Arenas (Hoofd)
Pablo Libre

Press

Roland Schenker (Hoofd)
Omar Ramirez
Martin Boekhoudt
Francis Dirksz

Samenwerking

Assiociated Press
Ret Karibense
Data Key

Aansluiting

Sociedad Interamerica di Prensa (SIP)

Directie

Adres: Weststraat #22
Tel: 582-7800
Email: noticia@bondia.com
aviso@bondia.com
info@bondia.com
Website: www.bondia.com
Facebook: @bondianoticia
Instagram:bondiaaruba

ARUBA VANDAAG is een krant geschreven en gedrukt op Aruba en is verkrijgbaar op zaterdag. Geen enkele inhoud mag worden gereproduceerd zonder toestemming van de uitgever.

Autoriteit verantwoordelijk voor eerlijke markt, AFTA:

Bedrijven moeten wennen aan regels voor eerlijke concurrentie

De Aruba Fair Trade Authority (AFTA) zal binnenkort de resultaten bekendmaken van haar onderzoek naar bancaire diensten op Aruba en nagaan of deze in overeenstemming zijn met de regels tegen kartelvorming. Dit kondigde de autoriteit aan in haar halfjaarlijks verslag over 2025, gepresenteerd aan minister van Economische Zaken Geoffrey Wever.

Het onderzoek naar bankdiensten is één van de vijf lopende onderzoeken om te bepalen of er eerlijke concurrentie bestaat in het belang van de Arubaanse consument, in overeenstemming met de zogeheten Mededingingsverordening, beter bekend als de mededingingswet of wet tegen kartelvorming.

AFTA is een onafhankelijke en autonome autoriteit die tot taak heeft het goede functioneren van de markt te bewaken en te waarborgen. Het toezicht richt zich op de naleving van de mededingingsregels, zoals beschreven in de sinds 1 januari 2024 geldende Mededingingsverordening. AFTA wordt geleid door de leden Roly Sint Jaco, Martijn Snoep en Matthijs Visser, en wordt ondersteund door een team dat samenwerkt met verschillende instanties, waaronder het College Aruba Financieel Toezicht (CAFT).

Volgens de minister van Economische Zaken is de verantwoordelijkheidsrelatie formeel vastgelegd in een statuut dat de autoriteit loskoppelt van de politiek. AFTA moet de minister driemaal per jaar mondeling rapporteren over haar werkzaamheden en elke zes maanden schriftelijk verslag uitbrengen over de inzet van middelen en de uitgevoerde activiteiten.

Prioriteiten

Voor 2025 is besloten prioriteit te geven aan vijf thema's: de prijzen voor bankdiensten, exclusieve contracten in de voedselsector, containertransport naar Aruba, onderzoek naar de naleving door partijen die grond, huizen en gebouwen (vastgoed) verkopen, en consumentenbescherming. De keuze voor deze vijf thema's is gebaseerd op signalen die in 2024 uit de gemeenschap zijn ontvangen en op eerder onderzoek.

Volgens AFTA valt op dat verschillende partijen verschillend reageren op de formele taken van de autoriteit. Sommige bedrijven reageerden meteen en werkten goed mee aan de onderzoeken, terwijl andere in eerste instantie niet volledig wilden meewerken. "Wij begrijpen dat AFTA nieuw is en hebben met veel geduld gereageerd richting bedrijven die niet wilden meewerken," aldus de autoriteit in haar verslag. Daarom werd in de eerste helft van het jaar voorzichtig te werk gegaan, met meerdere herinneringen en extra uitleg om de benodigde informatie te verkrijgen. "Wij hebben ervaren dat onderzoeken vertraging oplopen door gebrek aan medewerking," illustreerde AFTA.

Omdat de wet voorschrijft dat bedrijven moeten meewerken, kondigde AFTA aan te zullen werken aan de volledige implementatie van de wet, zodat bedrijven verplicht kunnen worden aan hun plichten te voldoen. Om die reden werd ook het landsbesluit gepubliceerd dat de administratieve uitvoering van AFTA ondersteunt, inclusief de categorisering van sancties om bedrijven de nodige rechten en plichten te geven. "De eerste helft van 2025 was een zeer leerzame periode waarin wij ons verdiept hebben in de markten die onder de prioriteiten van dit jaar vallen. Wij hebben ons vertrouwd gemaakt met de regelgeving voor consumentenbescherming en belangrijke stappen gezet om ons voor te bereiden op de nieuwe verantwoordelijkheid van collectief toezicht en de implementatie van consumentenbescherming."

AFTA onderzoekt de markten op Aruba en treedt op om te voorkomen dat bedrijven onderling afspraken maken die eerlijke concurrentie ondermijnen, en om economische machtsposities te voorkomen en waar nodig te bestraffen. "Bedrijven in een concurrerende markt doen hun uiterste best om te voldoen aan de behoeften van de consument. Dit bevordert lagere prijzen, meer keuze, betere kwaliteit en product- en dienstinnovatie. Lagere prijzen zijn ook gunstig voor bedrijven, omdat zij goedkoper kunnen produceren en daardoor zelf ook voordeliger kunnen inkopen. Dit vergroot hun potentieel om te exporteren. Aruba wordt daardoor aantrekkelijker voor investeerders. Nieuwe bedrijven krijgen eerlijkere kansen zonder onnodig hoge toetredingsdrempels. Uiteindelijk draagt dit bij aan meer werkgelegenheid. Bedrijven profiteren van een gelijk speelveld en het resultaat is economische groei en meer welzijn voor Aruba."

Iedereen kan bij AFTA melding doen, ook zonder directe verdenking van overtreding van de mededingingsregels (kartelvorming). Meldingen kunnen bestaan uit signalen, verzoeken om controle, klachten, verzoeken om ontheffing en informatie over voorgenomen fusies, overnames of joint ventures. De autoriteit beoordeelt deze meldingen of start een onderzoek. Meldingen kunnen anoniem worden gedaan via de website van AFTA. Wie wel persoonlijke gegevens verstrekt, krijgt informatie over het onderzoek of de beoordeling van de melding.

Consumentenbescherming

AFTA bereidt zich voor op de introductie van haar nieuwe taak: de handhaving van de regels voor consumentenbescherming en digitale informatieverstrekking aan de gemeenschap. "Wij zullen consumenten via ConsuLoket.aw op een begrijpelijke manier informeren, zodat zij hun rechten kunnen opeisen. Het portaal biedt gratis ondersteuning en advies in de vorm van brieven en raad in specifieke situaties waarin consumentenrechten door een bedrijf worden geschonden. De meldingen worden beoordeeld door gespecialiseerde adviseurs van de Directie Economische Zaken, Handel en Industrie (DEHZI). Dankzij de samenwerking tussen AFTA en DEHZI kunnen consumenten inzicht krijgen in wat er op de markt gebeurt. Wanneer een bedrijf meerdere klachten van consumenten ontvangt, heeft AFTA de taak het bedrijf te helpen zijn werkwijze aan te passen. Bij overtreding van de wet kan het bedrijf worden verplicht de bedrijfsvoering te stoppen via een boete. Het portaal kan ook bemiddeling bieden met hulp van een van de specialisten van DEHZI."

AFTA kan de regering desgevraagd adviseren over bestaande regelgeving of plannen voor nieuwe regelgeving, over hoe markten functioneren en de gevolgen voor concurrentie en consumenten. Minister Geoffrey Wever zal dit jaar nog advies ontvangen over het wetsontwerp Toezicht op betaaldienstverleners (Lv toezicht op betaaldienstverleners) en het wetsontwerp Toezicht op aanbieders van betaalsystemen (Lv toezicht op aanbieders van betaalsystemen).

Aruba Vandaag zal in een volgende editie meer details geven over de vijf lopende onderzoeken, waarvan de conclusies in oktober worden verwacht.

Met het hoogseizoen in zicht

Rekening houden met de impact van toeristen die Aruba bezoeken

Deze week viel een Facebook-gebruiker op die het schema van cruiseschepen voor de maand december publiceerde. In zijn bericht uitte hij zijn bezorgdheid over het aantal cruiseschepen dat ons eiland tijdens dit "hoogseizoen" zal aandoen en over wat de massale toestroom van toeristen voor Aruba zal betekenen.

Zoals bekend kent de toeristische sector in het hoogseizoen een sterke toename van bezoekers. Dit is niets nieuws en wordt al jarenlang verwacht tijdens de zomervakantie en rond Kerst en Nieuwjaar. Toch wordt het lokale perspectief op toerisme de laatste jaren steeds negatiever, waarbij velen de overheid en autoriteiten oproepen om concretere maatregelen te nemen om de druk van het toerisme op ons eiland te verminderen.

Het onderwerp kwam opnieuw ter sprake op Facebook, waar een gebruiker het schema van cruiseschepen voor december deelde. In de publicatie waren drie verschillende afbeeldingen te zien, waaruit bleek dat er bijna elke dag in december een cruiseschip in Oranjestad zal aanmeren en duizenden toeristen voet aan wal zullen zetten. Hoewel sommigen dit zien als een economische kans voor Aruba, benadrukken anderen dat de komst van zoveel toeristen schade kan veroorzaken.

Sommige reacties spreken het argument tegen dat cruisetoeristen de economie aanzienlijk versterken. Velen wijzen erop dat passagiers van cruiseschepen niet veel geld uitgeven tijdens hun bezoek, omdat de meesten slechts souvenirs zoals T-shirts of andere artikelen in de directe omgeving kopen. Volgens cijfers van 2024 van de Florida-Caribbean Cruise Association (FCCA) bedraagt de gemiddelde besteding per passagier ongeveer 130 dollar op ons eiland. Regionale analyses van cruises hebben bovendien aangetoond dat een groot deel van deze uitgaven betrekking heeft op tours en luxeproducten zoals horloges en juwelen. Uitgaven aan eten en drinken staan op de derde plaats, terwijl lokale producten en diensten zoals ambachten, souvenirs en zelfs taxiritten buiten de top vijf van uitgaven vallen.

Ook waren er reacties waarin zorgen werden geuit over onze stranden, waarbij men wees op de overbevolking die het risico van meer afval aan de waterlijn met zich meebrengt. Daarnaast werd de milieu-impact genoemd die kan ontstaan door de uitstoot van cruiseschepen.

Onze redacteur berichtte hier al over in 2022 en meldde dat een cruise veel meer vervuiling veroorzaakt dan een vliegreis. In hun inventarisatie van emissies stelde de International Council on Clean Transportation (ICCT) vast dat de grootste en efficiëntste cruiseschepen ongeveer 250 gCO2/pax-km uitstoten. Op basis van de meest recente emissie-inventarisatie voor trans-Atlantische vluchten van de ICCT varieert de gemiddelde koolstofintensiteit in de luchtvaart van ongeveer 10 gCO2/pax-km tot 130 gCO2/pax-km, waarbij langere vluchten een lagere koolstofintensiteit hebben. Bij 2.000 kilometer bedraagt de gemiddelde koolstofintensiteit ongeveer 80 gCO2/pax-km – en dat is alleen voor CO2.

Een cruiseschip fungeert ook als drijvend hotel, waardoor ook de uitstoot van het verblijf in hotels moet worden meegenomen bij een vergelijking met vliegreizen. Maar zelfs dan stoot een passagier op een cruiseschip ongeveer twee keer zoveel CO2 uit als iemand die vliegt en in een hotel verblijft.

Daarnaast is het belangrijk te weten dat nieuwe cruiseschepen steeds vaker kiezen voor methaan als brandstof in de vorm van LNG. Er wordt geschat dat de helft van de nieuwe cruiseschepen momenteel op LNG vaart. Hoewel dit de directe emissies in de lucht vermindert, lekken de motoren van deze schepen methaan in de atmosfeer, een fenomeen dat "methane slip" wordt genoemd. De totale broeikasgasemissies gedurende de levenscyclus van deze motoren zijn daardoor hoger dan bij het gebruik van zwavelarme scheepsbrandstof (marine gas oil), volgens onderzoek van de ICCT.

Voor cruiseschepen die niet op LNG varen, gebruiken velen "scrubbers" die de vervuiling uit de lucht weer in het water lozen. Het afvalwater van deze scrubbers bevat verontreinigende stoffen zoals polycyclische aromatische koolwaterstoffen en zware metalen die in verband worden gebracht met kanker en voortplantingsproblemen bij zeedieren. Dit alles alleen zodat cruiseschepen goedkopere zware stookolie kunnen blijven gebruiken in plaats van zwavelarme brandstoffen om te voldoen aan de regelgeving van de Internationale Maritieme Organisatie (IMO). Helaas berekent de ICCT dat het gebruik van scrubbers resulteert in hogere directe en levenscyclus-CO2-emissies en ook in hogere uitstoot van fijnstof, waaronder zwart koolstof, die bijdraagt aan de opwarming van de aarde.

Er zijn ook risico's voor de volksgezondheid. In december 2024 werd norovirus ontdekt op een cruiseschip dat een dag op ons eiland doorbracht. Destijds meldde het Amerikaanse Centers for Disease Control and Prevention (CDC) dat 74 van de 1.923 passagiers – minder dan vier procent – en vier van de 757 bemanningsleden ziek werden, met symptomen zoals diarree, overgeven, buikpijn, hoofdpijn en koorts. Het schip vertrok vanuit Port Lauderdale, VS. Kort daarna, in januari van hetzelfde jaar, werd opnieuw een uitbraak van norovirus geconstateerd op een cruiseschip dat eerder de ABC-eilanden had aangedaan. Norovirus is zeer besmettelijk en "de belangrijkste oorzaak van braken en diarree en door voedsel overgedragen ziekte in de VS," aldus het CDC.

Hoewel er geen lokale besmettingen werden vastgesteld, veroorzaakten deze gevallen wel bezorgdheid in de gemeenschap.

Duurzame maatregelen

Het vraagstuk van duurzaam toerisme krijgt de laatste jaren steeds meer aandacht en milieuorganisaties blijven hiervoor pleiten. Het is waar dat toerisme de grootste pijler van Aruba's economie is en dat zal voorlopig niet veranderen. Wat echter wél mogelijk is – en wellicht beter voor het welzijn van de gemeenschap – is het implementeren van duurzame maatregelen om een evenwicht in de toeristische sector te creëren, een aanpak die Aruba als product promoot maar ook de bescherming van onze natuur waarborgt.

In hun rapport 'Aruba 2050: A Nature Inclusive Vision' hebben de Aruba Conservation Foundation (ACF) en Wageningen University & Research (WUR) verschillende manieren aangereikt om duurzame maatregelen te integreren.

Voor de toeristische sector werden enkele opties genoemd, waaronder inland tourism (toerisme in het binnenland). Het diversifiëren van toerisme naar gebieden verder landinwaarts kan vooral voor de lokale bevolking voordelen opleveren. Het uitbreiden van toerisme naar niet-kustgebieden kan werkgelegenheid creëren voor inwoners, hogere inkomsten genereren voor lokale ondernemingen en bijdragen aan het behoud van cultureel erfgoed door middel van promotie. Tegelijkertijd vermindert het de druk op populaire kustgebieden en het mariene leven.

Ook kan de toegang tot natuurgebieden tijdelijk worden beperkt. Het verminderen van toeristische activiteiten in biodiversiteits-hotspots tijdens bepaalde seizoenen kan belangrijk zijn om bestaande ecosystemen op Aruba te helpen herstellen en behouden. Denk bijvoorbeeld aan het broedseizoen van vogels zoals de shoco of de stern, waarin hun leefgebied en rust essentieel zijn voor succesvolle en gezonde voortplanting.

Daarom kan het noodzakelijk zijn de toegang te beperken tot bepaalde gebieden met nestplaatsen of nieuwe ecosystemen. Het beperken van toeristische activiteiten in de natuur, zoals UTV-tours, kan eveneens verstoring in kwetsbare gebieden verminderen.

Het is daarbij belangrijk voldoende voorlichting te geven over dit soort maatregelen, omdat bezoekers of inwoners teleurgesteld kunnen zijn als zij de natuur niet volledig kunnen ervaren.

Table ES-4 – Average Passenger Expenditures by Category – All 33 Participating Destinations①

Purchase Categories	Average Spend per Passenger ($US)	Share of All On-shore Visits	Weighted Average Spend per Passenger	Total Passenger Expenditures ($US Millions)
Shore Excursions②	$74.07	54.6%	$40.44	$1,189.03
Watches & Jewelry	$239.61	10.2%	$24.44	$718.43
F&B at Restaurants & Bars	$25.78	37.7%	$9.72	$285.83
Clothing	$28.45	32.0%	$9.10	$267.65
Other Purchases	$39.12	17.8%	$6.96	$204.71
Local Crafts & Souvenirs	$18.95	31.4%	$5.95	$175.17
Taxis/Ground Transportation	$24.11	14.9%	$3.59	$105.55
Retail Purchases of Liquor	$31.75	6.5%	$2.06	$60.62
Lodging③	$256.75	0.8%	$2.05	$60.34
Chocolates & Spices	$15.00	0.2%	$0.03	$0.87
Total			**$104.36**	**$3,068.19**

ARUBA VANDAAG

Begroting 2026: CAft ziet overschot, maar roept op tot uitgavenbeheersing

Op 11 juni 2025 heeft minister van Financiën Geoffrey Wever het concept van de begroting 2026 van Aruba aangeboden aan het College Aruba financieel toezicht (CAft). Deze week heeft het CAft zijn advies over deze conceptbegroting gepubliceerd.

In zijn advies legt het CAft uit dat Aruba voor 2026 een overschot van AWG 159 miljoen voor de collectieve sector heeft begroot, wat 2,1% van het bruto binnenlands product (bbp) vertegenwoordigt. Voor de periode 2027–2030 is eveneens een jaarlijks overschot van meer dan 1% van het bbp begroot. Daarmee voldoet de regering aan de begrotingsnorm voor het financieringssaldo van de publieke sector volgens de LAft en de voorgeschreven compensatie van tekorten.

Het CAft wijst er echter op dat de houdbaarheid van het overschot onder druk kan komen te staan als het beleid ongewijzigd blijft, mede door de stijging van de uitgaven in de periode 2023–2026.

Daarnaast wijst het CAft op risico's, waaronder onzekerheden rond renteontwikkelingen. Tegen deze achtergrond acht het CAft het belangrijk dat de overheid waakzaam is en een prudent begrotingsbeleid voert, waarin uitgavenbeheersing essentieel is.

Investeringen en aanbevelingen

Wat betreft de voorgenomen investeringen adviseert het CAft om duidelijkheid te geven over de status en werking van het investeringsfonds. Ook adviseert het om een meerjaren-investeringsagenda op te stellen die aansluit bij de beleidsprioriteiten en is afgestemd op de uitvoeringscapaciteit van het land.

Het CAft doet verschillende aanbevelingen voordat de begroting naar het parlement wordt gestuurd. Zo beveelt het aan om de uitgavenontwikkeling voor de jaren 2027–2030 te herzien om de meerjarenbegroting realistischer te maken, of om nader uit te leggen welke maatregelen de uitgaven tot en met 2030 zullen beheersen.

Het CAft adviseert verder om in de begroting de meerjarige ontwikkeling van de schuld van de gehele publieke sector op te nemen. Het benadrukt dat het belangrijk is om de begroting van de publieke sector voor 2025 snel vast te stellen.

Ook raadt het college aan om het gebruik van de overschotten bij de AZV en de SVb snel te formaliseren, zodat deze kunnen worden ingezet voor schuldreductie, met inachtneming van de wettelijke reservevereisten. Door deze overschotten te benutten kan de financieringsbehoefte voor 2026 worden verminderd.

Daarnaast adviseert het CAft de regering om helder te motiveren waarom een investeringsfonds wordt opgericht en hoe het beheer en de governance ervan zullen worden gewaarborgd. Ook moet een meerjarige investeringsagenda worden ontwikkeld die aansluit bij de beleidsprioriteiten en uitvoeringscapaciteit.

Het CAft constateert dat de introductie van de begroting een eerste stap is naar beleidsgestuurde begroting. Hoewel verdere uitwerking nodig is, is het positief dat hiermee een duidelijker verband wordt gelegd tussen het gebruik van middelen en het te voeren beleid.

Uitgaven en schuld

Het CAft wijst erop dat de uitgaven sinds 2023 met circa AWG 250 miljoen zijn gestegen, grotendeels door beleidsintensiveringen zoals de indexering van ambtenaren- en lerarensalarissen en de verhoging van de reparatietoeslag voor gepensioneerden. De rentelasten zijn bovendien met bijna AWG 30 miljoen toegenomen, vooral door herfinanciering van aflopende liquiditeitssteun.

Als de huidige stijging van de uitgaven aanhoudt in de periode 2027–2030 en het beleid ongewijzigd blijft, kan Aruba te maken krijgen met tekorten die niet in de meerjarenbegroting zijn verwerkt, omdat ervan wordt uitgegaan dat veel uitgavenposten nominaal gelijk blijven. De begroting specificeert bovendien niet welke concrete maatregelen zullen worden genomen om deze uitgaven structureel te beheersen. Het CAft benadrukt daarom dat de realistische waarde van de meerjarenramingen beperkt is.

Wat de personeelsuitgaven betreft, geeft het CAft aan dat deze vanaf 2027 onder de plafondwaarde van 10% van het bbp moeten blijven. De begroting bevat voor het eerst een meerjarige raming van de personeelsuitgaven in brede zin, conform de definitie in de LAft. Deze raming laat zien dat de personeelsuitgaven tot 2029 onder het voorgeschreven plafond blijven. Het CAft betwijfelt echter de haalbaarheid hiervan, omdat de begroting veronderstelt dat de personeelsuitgaven in 2027–2030 nominaal constant blijven, zonder dat dit op concreet beleid is gebaseerd.

Rentelasten blijven een aanzienlijke druk uitoefenen op de overheidsfinanciën. Volgens het CAft zal in 2026 circa 16 cent van elke ontvangen florin worden uitgegeven aan renteverplichtingen. De meerjarenramingen laten zien dat dit aandeel grotendeels op hetzelfde niveau blijft tot 2030, wat de begrotingsruimte beperkt. De ontwikkeling van de rentelasten hangt bovendien af van factoren zoals internationale renteontwikkelingen en de kredietwaardigheid van Aruba. Formele vastlegging van de Rijkswet kan hieraan mogelijk verlichting bieden.

Sinds 2023 zijn de overdrachtsuitgaven met AWG 110 miljoen toegenomen, vooral door de verhoging van de reparatietoeslag, die per 1 mei 2025 met AWG 250 per maand is verhoogd en in januari 2026 opnieuw zal stijgen. Het CAft vermoedt een verdere stijging van circa AWG 200 per maand. Momenteel wordt de reparatietoeslag aan alle gepensioneerden uitgekeerd, ongeacht hun inkomen, wat volgens het college in strijd is met de Landsverordening Reparatietoeslag. Het CAft vindt het daarom belangrijk een inkomensafhankelijke toets in te voeren om de effectiviteit te vergroten en de budgettaire gevolgen te beheersen.

Volgens de begroting zal de staatsschuld eind 2026 AWG 5.113 miljoen bedragen, oftewel 67% van het bbp. Op basis van aannames over economische groei en nominale aflossingen zou dit dalen naar 50% van het bbp in 2030. Dit betreft echter alleen de staatsschuld en niet die van de gehele collectieve sector. Bovendien is nog onduidelijk wanneer en hoe de begroting voor de collectieve sector 2025 wordt vastgesteld.

De LAft bepaalt dat het volledige begrotingsoverschot van de collectieve sector moet worden gebruikt voor schuldreductie. Aruba moet in 2026 AWG 648 miljoen aflossen, terwijl slechts AWG 74 miljoen aan rijksoverschot beschikbaar is voor schuldreductie; de resterende circa AWG 574 miljoen zal volgens de begroting worden geherfinancierd.

Het CAft beveelt aan om de afspraken met AZV en SVb zo snel mogelijk te formaliseren, zodat hun overschotten eveneens kunnen worden ingezet voor schuldafbouw, met inachtneming van de wettelijke reserveringsvereisten. Het benadrukt dat een grotere inzet van middelen voor schuldreductie de leenbehoefte vermindert en de rentelast (momenteel 16% van de begroting) kan verlagen. Het CAft had deze aanbeveling al gedaan bij de begrotingen voor 2024 en 2025.

Wat investeringen betreft, heeft Aruba voor 2026 een investeringsniveau van AWG 50 miljoen begroot, maar de details daarvan zijn nog onduidelijk. Het CAft merkt op dat de begroting spreekt over een herziening van het kapitaalinvesteringsproces en de oprichting van een investeringsfonds, maar dat de status en onderbouwing hiervan nog niet duidelijk zijn.

Tot slot benadrukt het CAft het belang van een brede en realistische meerjaren-investeringsagenda, waarin de voorgenomen investeringen zijn afgestemd op de beleidsprioriteiten en uitvoeringscapaciteit van het land. Het acht het essentieel dat deze agenda zo spoedig mogelijk wordt gepresenteerd.

Fractie AVP:

Geen wijziging in het aantal werkdagen per week voor nu

Onlangs heeft het Parlement van Aruba een motie aangenomen over het verminderen van het aantal werkdagen per week. De fractie van de AVP vindt het belangrijk om de bevolking te informeren dat het hier niet gaat om een wet en dat er geen enkele wijziging in het aantal werkdagen per week gepland staat voor directe invoering. In werkelijkheid is deze motie slechts een signaal aan de regering om een dialoog te starten met de vakbonden over het huidige model van de wekelijkse werktijd op de arbeidsmarkt.

Het moet duidelijk zijn dat een motie geen wet is. Een aangenomen motie in het parlement kan twee doelen hebben: ofwel de regering neemt de motie mee in haar beleid, of de regering krijgt een mandaat om een wetsvoorstel voor te bereiden. In dit geval gaat het om het tweede.
De bedoeling is om de discussie te openen over de mogelijkheid van zo'n maatregel voor Aruba in de toekomst. Dat betekent dat juristen eerst een volledig dossier moeten opstellen, met onder andere best practices uit andere landen en een haalbaarheidsstudie, voordat een concreet concept kan worden gepresenteerd. Dit proces is niet eenvoudig en kan jaren duren voordat een conceptvoorstel terugkeert naar het parlement.

Daarna gaat het concept naar de Raad van Advies (RvA) voor evaluatie en overleg met belanghebbenden. De RvA brengt aanbevelingen uit die vervolgens door de regering moeten worden herzien, waarna aanpassingen kunnen worden doorgevoerd. Pas na al deze uitgebreide stappen kan een wetsvoorstel opnieuw naar het parlement worden gestuurd voor stemming en, als het wordt aangenomen, officiële wet worden.

Dit alles laat zien dat er nog geen datum of concreet plan voor uitvoering bestaat. Het is slechts een in het parlement geuite wens, geïnspireerd door ontwikkelingen in andere landen en met het oog op het welzijn en de mentale gezondheid van werknemers. De AVP-fractie benadrukt echter dat er geen onmiddellijke verandering komt en dat er geen verwarring of onnodige onrust in de arbeidswereld hoeft te ontstaan.

De AVP wil ook verduidelijken dat deze motie absoluut niets te maken heeft met de recent goedgekeurde verhoging van het minimumloon. Het gaat om twee volledig afzonderlijke kwesties die geen verband met elkaar houden. Het is eerder een collectieve gedachte over het huidige model op de arbeidsmarkt.

De AVP is van mening dat het publiek recht heeft op volledig eerlijke en transparante informatie, en blijft zich inzetten om de gemeenschap in elke stap van het proces te informeren.

Het verschil tussen informatie...*En opinie, is van cruciaal belang...*

Recentelijk hebben we een redactioneel commentaar besteed aan de Internationale Dag van de Persvrijheid, waarin we onze opinie hebben gegeven over het belang van een grotere nadruk op onderzoek bij de media. Ook al om hiermee zich kritischer op te stellen over hetgeen in onze gemeenschap en daaromheen gebeurt. Dit zou met name gericht moeten zijn op zaken in de publieke sector, die nu eenmaal als opdracht heeft de gemeenschap te dienen. In de daaropvolgende dagen hebben we uitgebreid aandacht besteed aan het consultatieproces met betrekking tot het gezamenlijk voorstel van de Arubaanse en de Nederlandse regering over de invoering van een rijkswet financieel toezicht en een lokale landsverordening voor hetzelfde doel. De basis hiervoor is het akkoord dat de vorige Arubaanse regering was overeengekomen met de vorige Nederlandse regering. Uit dit akkoord is een ambtelijke samenwerking voortgekomen, die uiteraard niet in een vacuüm functioneerde, maar onder leiding stond van en in voortdurende communicatie was met beide regeringen. En dit was niet uitsluitend het geval met de vorige regeringen, maar ook met de huidige kabinetten, in het geval van Nederland de demissionaire regering, die echter deze zaak van zodanig belang acht dat het gezamenlijke werk is voortgezet.

We kunnen aan sommige reacties op onze publicaties merken dat het feit alleen al dat we de moeite hebben genomen om het voorstel goed te bestuderen aanleiding is geweest tot het vermoeden dat de inhoud van het voorstel een kwestie van opinie van de redactie zou zijn. Dat is absoluut niet het geval, die artikelen hadden tot doel de inhoud van het voorstel naar buiten te brengen, meer niet. De inhoud van onze 'Editorial' is duidelijk wel een opiniërend artikel van dit medium en kan dus blootgesteld zijn aan kritiek van welke lezer ook; verschillen van inzicht zijn niet negatief, integendeel. Nu kunnen we wel de vraag verwachten waarom dit zo uitgebreid wordt benadrukt. De belangrijkste reden is dat wij gezamenlijk een grote kans mislopen om goed op de hoogte te zijn van wat het genoemde voorstel inhoudt. In tegenstelling tot vergelijkbare processen in het verleden, waarbij het grote publiek meer problemen ondervond om meer in detail te weten te komen wat in feite wordt voorgesteld, is deze keer duidelijk sprake van een voorstel ter consultatie. Het nu geproduceerde document is niet een wetsvoorstel in definitieve vorm, maar een voorstel om overleg mogelijk te maken, de titel ervan zegt dat ook met zoveel woorden. We zien dit als een goede gelegenheid om ons op de hoogte te stellen van de richting waarin de plannen gaan en men kan dus een concrete opinie geven over hetgeen wordt voorgesteld en beter voorbereid zijn om andere opinies, die men leest of aanhoort, op hun waarde te schatten.

Deze vorm is eigenlijk hoe altijd wetsvoorstellen moeten worden gepresenteerd, in plaats van pas op het allerlaatste moment bekend worden van hetgeen wordt voorgesteld, wanneer de parlementaire goedkeuring al bijna plaatsvindt. We kunnen ook wel begrijpen waarom in dit geval voor deze vorm is gekozen. We hebben namelijk al in het recente verleden een ronde gekend waarbij in het parlement geen meerderheid was om het wetsvoorstel goed te keuren en wat uiteindelijk ertoe leidde dat er geen consensus was en het voorstel dan ook niet naar de Staten-Generaal kon doorgaan. Nu wordt weer een poging gedaan om tot consensus te komen, op basis van tevoren verstrekte informatie en ook niet uitsluitend aan parlementariërs.

Dat was dan het gedeelte over de informatie; nu dan onze opinie die gedurende meer dan een tiental jaren waarin het financieel toezicht bij ons een belangrijke rol speelt, niet is veranderd. Van meet af aan is het onze opinie geweest dat het ingrijpen van de Koninkrijksregering in onze openbare financiën als aanleiding ondeugdelijk openbaar bestuur in ons land had en dat het dan ook logisch was dat de Koninkrijksregering de rol op zich nam die zij binnen ons bestel nu eenmaal heeft. In deze zin was het naar onze mening ook nooit een kwestie van 'verlies van onze autonomie', maar eerder het bereiken van de grenzen van de autonomie, waar het toezicht van het Koninkrijk overneemt. Op dat moment konden we goed merken dat we geen onafhankelijk land zijn, maar onderdeel van iets dat groter is dan wijzelf. Uiteraard kan eenieder hun opinie hebben over de noodzaak van dit ingrijpen. Het toezicht is echter een feit, al tien jaar lang, maar belangrijker is nu hoe we uit deze situatie geraken om terug te keren naar een overheid die kan functioneren zonder het toezicht in de huidige vorm, maar met de hogere bestuurslaag (van het Koninkrijk) op de normale afstand. Het zou ook goed zijn als men hier begrijpt dat dit toezicht niet iets is dat men zonder meer kan verwerpen. Het is, zoals eerder aangegeven, een maatregel ingesteld vanwege ondeugdelijk lokaal bestuur en in die zin is het inderdaad verschillend van het toezicht op de andere twee eilanden, waar echt sprake was van een consensus. Daarom is het ook niet strikt noodzakelijk dat er consensus wordt bereikt over de rijkswet. In het geval dat voor de tweede keer het Arubaanse parlement dit voorstel tot rijkswet verwerpt, blijven we gewoon zitten met de lokale toezichtwet, die in grote lijnen dezelfde controlemechanismen kent die de rijkswet zou krijgen. We merken dat onze politici in Aruba uitgebreid commentaar geven maar nooit dit aspect aan het publiek duidelijk maken. Een opinie geven zonder de nodige informatie erbij is kennelijk een stuk makkelijker voor hen.

Bestrijding van drugstransporten, of...*Is aardolie ook in het spel...?*

Onze regio blijft onder de aandacht van het internationale publiek. Dit vanwege de militaire acties van de Verenigde Staten in dit gebied, volgens hun verklaring om de drugstransporten via de zee te bestrijden. De acties zijn vooral gericht tegen Venezuela, waarbij de regering van president Maduro wordt beschuldigd van directe betrokkenheid bij de narcoticahandel. Het probleem voor ons als buren is niet dat er actie wordt ondernomen tegen de narcoticahandel, maar dat nu twee landen die geen van beide belang toekennen aan het internationaal recht, met elkaar in conflict zijn. Maar er kan ook nog meer een rol spelen: de zware aardolie van Venezuela en de olieproductie in buurland Guyana, in een gebied dat onderwerp is van een eeuwenlang conflict tussen Venezuela en Guyana en waarbij de exploitatie in handen is van Amerikaanse ondernemingen.

Het vertoon van Amerikaanse militaire macht heeft recentelijk geleid tot het incident op zee tussen Venezuela en Trinidad, waarbij eenboot met 11 personen aan boord totaal vernietigd werd en geen overlevenden te vinden waren. Uiteraard variëren de tegenstrijdige meningen naargelang de regeringen die deze uiten, maar er zijn toch wel enkele feiten die kunnen worden vastgesteld die onder meer door de aanvallende partij werden geleverd. Het ging om een boot waarmee drugs werden vervoerd en die ook 11 personen aan boord zou hebben gehad. Het gezond verstand zegt ons dat zoiets meer lijkt op een migrantenboot waarmee mensen worden vervoerd; een nogal normale praktijk in de zee-engte tussen Venezuela en Trinidad & Tobago. Zoveel mensen vervoeren neemt ruimte in beslag die gebruikt zou kunnen worden voor de te vervoeren handelswaar. Maar men moet niet de mogelijkheid uitsluiten dat met opzet meer mensen werden vervoerd met het idee dat de Amerikaanse marine niet zo snel over zou gaan tot het gebruik van grof geweld, zoals zijzelf hebben verklaard. Kennelijk moeten we de Amerikaanse actie zien als een voorbeeld dat men stelt aan de drugskartels, dat voortaan dit de modus operandi zal zijn

De vraag is echter of men hier zonder meer mee akkoord moet gaan. Dit geldt zeker voor het Koninkrijkdat verantwoordelijk is voor de eigen exclusieve economische zone envoor de afstemming met de eilanden die de eigen territoriale wateren beheren. Ook zal men acties in het gebied coördineren met de Amerikaanse strijdkrachten.Het lijkt onwaarschijnlijk dat de Nederlandse regering akkoord gaat met een dergelijk Amerikaans optreden, waarbij vrijwel gesproken kan worden van 'standrechtelijke executie', zonder enige poging om het vaartuig te onderscheppen en tot stilstand te brengen. Van Amerikaanse zijde wordt geargumenteerd dat het transport toebehoorde aan de Venezolaanse bende 'Tren de Aragua' die onlangsdoor de VS-regering tot terroristische organisatie is verklaard en dientengevolge een naar hun inzicht een legitiem doelwit vormde. Zolang de Amerikaanse marine zo optreedt in internationale wateren is er niets of niemand om hen dat te beletten, maar de zaak verandert wanneer op een goede dag dit plaatsvindt binnen het gebied dat tot het Koninkrijk behoort. Bovendien, als het gaat om de positie van Aruba zelf, kan een dergelijke actie in de wateren tussen Aruba en Venezuela tot grote problemen leiden, bij ons op de stoep, bij wijze van spreken. En men moet niet denken dat dit niet zal gebeuren: niet zolang geleden werd een vliegtuig achtervolgd door een andere en werd neergeschoten in de Arubaanse territoriale wateren, zonder dat enige fatsoenlijke uitleg werd gegeven over dit incident.

Nu krijgen we alweer te horen dat we ons geen zorgen moeten maken, dat alles in orde is. Dat kan zo zijn, nu nog wel. We mogen niet vergeten dat het hier gaat om twee landen, de VS en Venezuela, diezoals eerder gesteld zich weinig bekommeren om wat het internationaal recht voorschrijft, zodat we op welk moment ook geconfronteerd kunnen wordenmet een grootschalig militair conflict.

Maar er zijn nog meer zaken die hier lijken mee te spelen in de confrontatie tussen de genoemde landen. Een militaire invasie in Venezuela lijkt ons onwaarschijnlijk, ondanks de vele speculaties op internationaal niveau, omdatVenezuela een groot land is waardoor het veel tijd, geld en mensenlevens kan kosten om dit in handen te krijgen. Maar het concrete doel voor de VS-regering lijkt eerder het in handen krijgen van de zware aardolie uit Venezuela. De huidige economische confrontatie met Canada heeft tot gevolg gehad dat de VS in de toekomst minder toegang zal hebben tot de zware aardolie uit Canada, omdat dit land besloten heeft hun afzetmarkten te diversifiëren en hiervoor zich vooral zal richten opEuropa enAzië. En de VS heeft zware aardolie nodig omdat de lichte olie van eigen bodem niet de variëteit aan producten oplevert, waaronder halffabricaten,waarvoor zware olie nodig is. Daarom importeert de VS zware olie en exporteert tegelijkertijd een deel van hun eigen lichte aardolie. Minstens een fors deel van de 4,5 miljoen vaten per dag die Canada in 2024 aan de VS leverde, zal niet meer beschikbaar zijn en moet ergens anders vandaan komen. Zodoende kan Venezuela, met de grootste zware oliereserves ter wereld, opnieuw het alternatief zijn voor de VS, als men tot een akkoord zou kunnen komen met de regering die op zeker moment het land leidt. Echter, het is moeilijk voor te stellen dat men erin slaagt om de huidige oppositie aan de macht te brengen; dat is gedurende meer dan 25 jaar niet gelukt en zal nu ook wel niet lukken.Wat wel waarschijnlijk is dat de VS-regering eerst spierballen zal laten zien, om vervolgens tot een vergelijk te komen met het huidige regime. Dan kan men ook nog garanties bedingen dat Venezuela niet de Amerikaanse investeringen in de Guyanese olie zal belagen. Voor we het weten gaat Trump nog zijn goede diensten aanbieden om te bemiddelen in het eeuwenlange grensconflict tussen Guyana en Venezuela, waarmee hij zijn vermeende kansen op een Nobelprijs kan verhogen...

ATIA: Een lagere rente op Aruba's schuld komt ons allemaal ten goede!

In 2023 publiceerde ATIA verschillende artikelen over het onderwerp "Rijkswet", telkens met de nadruk op het financiële en niet het politieke aspect. Zo werd bijvoorbeeld uitgelegd hoeveel het Land Aruba kan besparen met een lagere rente op de zogenoemde "COVID-lening" van ongeveer Afl. 916 miljoen.

Doordat Aruba de deadline om de Rijkswet uiterlijk 1 mei 2025 aan de Tweede Kamer te leveren niet heeft gehaald, heeft de Nederlandse regering de rente verhoogd van 5,1% naar 6,9%. Dit kost Aruba in 2025 bijna Afl. 7 miljoen extra aan rente – geld dat wij allemaal betalen via ons belastingsysteem. ATIA begrijpt dat, als de regeringen van Aruba en Nederland tot een akkoord komen, de rente op de "COVID-lening" kan dalen tot tussen de 3,2% en 3,4%, ruim de helft van het huidige tarief. Dat zou Aruba miljoenen aan rente besparen!

Daarnaast zal Nederland ook andere internationale schulden, ter waarde van ongeveer Afl. 1 miljard, herfinancieren tegen dezelfde lage rente zodra deze leningen in de komende jaren aflopen. De rente die het Land Aruba momenteel betaalt over de internationale schuld ligt tussen 5,5% en 6,5%, wat het land jaarlijks miljoenen aan rente kost. Een rente van circa 3,4% zou dus zowel het Land Aruba als ons allen ten goede komen.

Het is geen publiek geheim dat rentelasten een van de zwaarste posten op Aruba's jaarlijkse begroting vormen. Zoals hierboven uitgelegd, betekent een verlaging van de rente dat Aruba jaarlijks miljoenen kan besparen aan rente-uitgaven. Dat geld kan gedeeltelijk worden gebruikt om de nationale schuld sneller af te lossen, waardoor de rentelasten nog verder dalen, en om kapitaalinvesteringen te doen in Aruba, zoals in infrastructuur, onderwijs, technologie en het aanpakken van sociale problemen. En de droom blijft dat in de toekomst de belastingdruk voor ONS ALLEMAAL kan worden verlaagd!

De vragen die ATIA in het verleden stelde, en waarop nog nooit een concreet antwoord is gekomen, zijn: Wat is eigenlijk het verschil tussen de huidige toezichtswet en een Rijkswet? Het is goed dat onze bestuurders dit aan het volk uitleggen, want financieel toezicht bestaat al sinds 2015. Het verlagen van de rente op de nationale schuld van de overheid kan immers verlichting brengen voor zowel het bedrijfsleven als de bevolking in het algemeen, omdat minder rente en meer investeringen uiteindelijk leiden tot een verbetering van de kosten van levensonderhoud voor ons allemaal.

Is verlies van onze autonomie... *Maar een holle leuze...?*

We zijn weer eens ergens beland waar we niet moeten zijn met het financieel toezicht van het Koninkrijk, dat toch niet ongedaan kan worden gemaakt door welke lokale actie ook. Het verzet in Aruba tegen de wet kan voorkomen dat een rijkswet voor het toezicht wordt goedgekeurd, maar kan niet het toezicht zelf, dat al 10 jaar onafgebroken aanwezig is, ongedaan maken. De gebeurtenissen sinds de bekendmaking van het huidige voorstel geven aan dat we alweer in de richting gaan van een herhaling van de verspreiding van desinformatie die niets zal bijdragen aan een zinvolle evaluatie van ditvoorstel. Zodra dit gezamenlijke voorstel, zowel wat betreft de rijkswet als de lokale wet,beschikbaar was voor het publiek, hebben we kunnen zien dat de grootste oppositiepartij, die aan de totstandkoming van het voorstel heeft meegewerkt, nu bezig is met de organisatie van het protest tegen dit hybride voorstel, dat nota bene hun eigen voorstel was na de afwijzing van het vorige voorstel tot rijkswet.

De vorige minister van financiën heeft nu verklaard dat de huidige minister van financiën zou hebben gezegd dat 90 procent van het huidige voorstel gerealiseerd is onder verantwoordelijkheid van de pas afgetreden minister-president. We gaan niet bediscussiëren of dat het correcte percentage is, maar wel dat kennelijk wordt gesteld dat in dat minieme overblijvende percentage onder verantwoordelijkheid van de huidige minister-president "Aruba is verraden" en men in dit proces "onze autonomie heeft weggegeven".
Wij gaan niets bevestigen of ontkennen ten voordele van wie ook, maar we zouden toch graag willen weten wat specifiek in die ongeveer 10% van het geheel het verlies van de Arubaanse autonomie zou hebben bezegeld, zoals de aanklacht luidt. Zoals in meerdere redactionele commentaren door de jaren heendoor ons aangegeven, was vanaf het moment dat in 2015 de toenmaligeregering de invoering van een rijkswet wist te voorkomen, niet een consensuswet maar eentje bij oplegging, duidelijk dat de inhoud van die lokale wet (LAft), nu geldig en dat voor onbepaalde tijd als er geen rijkswet komt, in grote lijnen identiek is aan de origineletoezichtwet voor Curaçao en Sint-Maarten. Eenieder die ooit de moeite heeft genomen de diverse varianten naast elkaar te leggen kan dit beamen. Toentertijd werd duidelijk, zodra het akkoord met Nederland een feit was om de inhoud van het toezicht in een lokale wet te stoppen, met name de controle op het toezichtproces vóór en na de begrotingsbehandeling, dat het concept voor de toezichtwet van het Rijk, dat er gekomen zou zijn als er geen voorstel was geweest voor een lokale wet, praktisch een kopie was van de genoemde wet voor de beide andere eilanden. En dit is ook strikt logisch: binnen het Koninkrijk wordt altijd getracht te komen tot uniformiteit in de wetgeving in het gehele grondgebied, omdat dit in de toepassing in de rechtsspraak een voordeelis, wat bovendienook gunstig is voor de individuele burger. Zodoende werd de rijkswet voor het toezicht in 2015 op het laatste moment tegengehouden door de toenmalige regering en in een ander – lokaal – jasje gegoten. We zijn het wel niet eens met de gebruikte terminologie, maar als men het toch wil hebben over het 'weggeven van onze autonomie', dan zou het daar hebben plaatsgevonden. Overigens die autonomie zal voorlopig ook niet herkregen worden.
In het decennium dat sindsdien is verlopen was de noodzaak van de invoering van een rijkswet niet aan de orde geweest als alles normaal was verlopen. De invoering ervan zou niet meer zijn geweest dan het overbrengen van de inhoud van de Arubaanse toezichtwet naar een nieuwe rijkswet, met in principe dezelfde inhoud als de originele wet van 2010.Maar wat is er dan misgegaan? Op het moment dat er een nieuw protocol werd getekend in 2018, om de voortzetting van de financiële normen vast te stellen, kwam de inmiddels fameuze poging van de fractie van de grote regeringspartij, die nu weer oppositie voert tegen het huidig voorstel, om de Koninkrijksregering uit de wet te schrappen en daarvoor in de plaats de bevoegdheden aan de Staten van Aruba toe te kennen. Echter, dit leek meer kleutergedoe omdat in het werkelijke leven het veel moeilijker is om van het toezicht van de koninkrijksregering af te komen. Het is dit voorval, waarvan achteraf de intellectuele architecten wel spijt zullen hebben, dat de stimulans is geweest aan Nederlandse kant om het toezicht over te brengen naar een rijkswet. En daar zijn we inmiddels weer beland, met een mogelijke herhaling van de vorige afwijzing van het voorstel tot rijkswet. Als dat zo mocht blijken zullen we dat moeten respecteren omdat de Staten soeverein is in diens beslissingen. De Nederlandse regering kan Aruba niet dwingen een consensusrijkswet te aanvaarden, terwijl de waarschijnlijkheid van een eenzijdig opgelegde toezichtwet vrijwel een onmogelijkheid lijkt.
Wat wel belangrijk is dat de gehele gemeenschap goed begrijpt dat het afwijzen van een rijkswet niet het einde van het feitelijke toezicht betekent, dat nu stevig gevestigd is de lokale wet. Voor alle duidelijkheid: geen enkele lokale regering noch parlement is in staat iets te veranderen in de lokale wet zonder dat Nederland daarmee instemt, simpelweg omdat altijd de vertegenwoordiger van de Koning, onze Gouverneur, de wet moet ondertekenen om deze in werking te doen treden. Is Aruba inmiddels vergeten dat de wetswijziging die in 2019 werd aangenomen, die zogenaamd het toezicht van het Koninkrijk zou laten verdwijnen, ergens in eenla terecht is gekomen en nooit van de nodige handtekeningen is voorzien? Dat is zo gegaan omdat Nederland heel duidelijk heeft laten weten dat men de wet zou hebben tegengehouden, zosimpel was het. Als we onverhoopt toch blijven zitten met de lokale wet, zal Nederland ook weer geen enkele wijziging tolereren die men niet wenst. Is dat machtsmisbruik? Nee, dat heet nou 'autonomie', hetgeen nu eenmaal niet hetzelfde is als onafhankelijkheid.

Statenlid Evelyn Wever-Croes (MEP):

"Structureel negeren van Statenvragen is respectloos en onhoudbaar"

Statenlid Evelyn Wever-Croes heeft vandaag in een officiële brief aan de Gouverneur van Aruba haar ernstige zorgen geuit over het structureel uitblijven van antwoorden van de regering op vragen van de Staten.

Uit de meest recente cijfers blijkt dat van de 2.275 vragen die door Statenleden zijn gesteld, slechts 585 zijn beantwoord. Dat betekent dat bijna driekwart (1.684 vragen) onbeantwoord is gebleven. Volgens Wever-Croes vormt dit een ernstige aantasting van de transparantie en van het respect dat de regering behoort te tonen tegenover het parlement en daarmee tegenover het volk. Daarnaast wijst Wever-Croes erop dat ook verzoeken van de MEP-fractie om vergaderingen bijeen te roepen onbeantwoord zijn gebleven. Zij benadrukt dat dit in strijd is met de Staatsregeling en het Reglement van Orde van de Staten.

"Het gaat hier niet om cijfers alleen," aldus Wever-Croes. "Het betreft cruciale onderwerpen zoals de voortgang van het landspakket, de onderhandelingen over de rijkswet, de stijging van de gasprijzen, de verdwijning van de 14 miljoen gulden volgens minister Gerlien Croes, de beschikbaarheid van geneesmiddelen en de informatievoorziening rond screening ministers. Dat zulke belangrijke vragen onbeantwoord blijven, is onacceptabel."

Met haar brief roept Wever-Croes de Gouverneur op om erop toe te zien dat de regering haar grondwettelijke informatieplicht nakomt. "Alleen met transparantie en respect voor het parlement kan het vertrouwen van de bevolking in onze democratische rechtsorde worden hersteld," besluit zij.

STATEN VAN ARUBA
Fractie Movimiento Electoral di Pueblo

Aan
Zijne Excellentie
Gouverneur van Aruba
Oranjestad
Alhier

Betreft: Structureel uitblijven beantwoording Statenvragen door de Regering

Oranjestad, 12 september 2025

Excellentie,

Met deze brief wend ik mij tot u namens de MEP-fractie, om mijn ernstige zorgen te uiten over de wijze waarop de Regering omgaat met de informatieplicht jegens de Staten van Aruba.

Uit de overzichten behorende bij de sluiting van het Parlementair jaar 2024/2025 blijkt dat van de in totaal 2.275 door Statenleden gestelde vragen, slechts 585 zijn beantwoord. Dit betekent dat 1.684 vragen onbeantwoord zijn gebleven, hetgeen neerkomt op bijna driekwart van alle vragen.

Dit is niet slechts een administratief probleem, maar raakt aan de kern van ons staatsbestel. Artikel 32 van de Staatsregeling van Aruba bepaalt dat de ministers afzonderlijk en gezamenlijk verantwoording schuldig zijn aan de Staten. Bovendien verplicht artikel 62, derde lid, van het Reglement van Orde van de Staten de regering om gestelde vragen binnen redelijke termijn te beantwoorden. Het structureel uitblijven van antwoorden vormt een schending van deze bepalingen.

De Staten zijn bij uitstek het orgaan dat het volk vertegenwoordigt en de regering controleert. Wanneer vragen van Statenleden structureel onbeantwoord blijven, wordt de controlerende taak ernstig gefrustreerd.

Daarnaast wijs ik erop dat ook verzoeken van de fractie van de MEP om vergaderingen bijeen te roepen onbeantwoord zijn gebleven. Daar komt bij dat juist bij thema's die van groot maatschappelijk belang zijn – zoals de voortgang van het landspakket, de onderhandelingen over de rijkswet, de stijging van de gasprijzen, de beschuldigingen van minister Gerlien Croes over de verdwijning van 14 miljoen florin, de informatievoorziening inzake sreening ministers en de beschikbaarheid van geneesmiddelen – het uitblijven van informatie leidt tot een onaanvaardbaar gebrek aan transparantie jegens het parlement én de bevolking

STATEN VAN ARUBA
Fractie Movimiento Electoral di Pueblo

Artikel 62 van de Staatsregeling en artikel 46 van het Reglement van Orde schrijven voor dat de Staten het recht hebben vergaderingen bijeen te roepen, en dat de regering daaraan uitvoering dient te geven. Het niet opvolgen van deze verplichting schaadt het beginsel van de trias politica.

Excellentie, ik acht deze gang van zaken onhoudbaar. Ik doe een dringend beroep op u om deze situatie onder de aandacht te brengen en erop toe te zien dat de regering haar grondwettelijke en reglementaire plichten jegens de Staten nakomt. Alleen op die manier kan het parlement zijn taak naar behoren vervullen en kan het vertrouwen van de bevolking in onze democratische rechtsorde worden gewaarborgd.

Met de meeste hoogachting,

Evelyn Wever-Croes
Fractieleider MEP

Onderzoek naar jeugdtrauma en geestelijke gezondheid gestart voor Caribisch Nederland

(TheDailyHerald) – De vier ministers van Justitie van het Koninkrijk der Nederlanden hebben nieuwe afspraken gemaakt over ondersteuning tijdens detentie en samenwerking in de forensische zorg. "Het is geruststellend te weten dat je op de andere landen kunt rekenen wanneer je het zelf niet redt," zei de Arubaanse minister van Justitie Arthur Dowers, voorzitter van dit Justitieel Vierlandenoverleg (JVO).

Curaçao en Nederland zullen samenwerken aan de verdere training van mensen die in detentie werken, maar ook van instellingen zoals de Caprileskliniek. "We hebben een overeenkomst bereikt over training voor professionals die werken met forensische patiënten en gedetineerden. Het is een waardevol project voor de eilanden," aldus de Curaçaose minister van Justitie Shalten Hato. Nederland biedt financiële steun, maar de bedragen zijn nog niet bekendgemaakt.

Sint Maarten en Aruba be-

spraken steun voor detentie, een van de grootste uitdagingen waar Sint Maarten momenteel voor staat. "Indien nodig kunnen wij personeel van onze diensten sturen om ondersteuning te bieden," zei Dowers.

"Dank aan onze collega's uit Aruba, die hulp hebben aangeboden," zei de Sint Maartense minister van Justitie Nathalie Tackling. Tackling hoopt dat Sint Maarten andere landen op dezelfde manier kan ondersteunen zodra de nieuwe gevangenis in 2028 is gebouwd.

Het halfjaarlijkse JVO richt zich op samenwerking bij uitdagingen in het Caribisch en het Europees deel van het Koninkrijk. Belangrijke thema's zijn ondermijnende criminaliteit, personeelstekorten en de toename van geweld, waaronder vuurwapengeweld.

Andere thema's zijn migratie, de uitwisseling en bescherming van persoonsgegevens en een betere vertegenwoordiging van Caribisch-Nederlandse burgers in justitiële organisaties zoals het Openbaar Ministerie en de Hoge Raad.

De landen werken samen om voldoende personeel te vinden en te behouden en organiseerden onder andere een banenbeurs. Hato noemde afspraken om niet te bezuinigen op justitiepersoneel tijdens hervormingen.

Helaas heeft Aruba na de coronapandemie personeel moeten inkrimpen als onderdeel van afspraken met Nederland, zei Dowers. De gevangenis kampt ook met personeelstekorten door langere gevangenisstraffen. Elektronische detentie en alternatieve straffen moeten hiervoor verlichting bieden.

De Nederlandse demissionaire minister Foort van Oosten, die pas zes dagen eerder Justitie en Veiligheid overnam, zei dat ook Nederland met een personeelstekort kampt. "Ik herken de problemen in andere landen. Je lost dat niet van de ene op de andere dag op. Er zijn te veel vacatures en te weinig mensen. Maar tijdens het JVO hebben we ook online gesproken met mensen die op de eilanden worden opgeleid tot officier van justitie," voegde hij toe.

Het thema ondermijnende criminaliteit vraagt om een diepgaander gesprek, aldus de ministers. Het onderwerp zal in januari tijdens de volgende JVO in Sint Maarten in een strategische sessie worden besproken. "We gaan bekijken wat 'ondermijnend' precies betekent voor de verschillende landen," zei Tackling.

De landen willen ook ervaringen uitwisselen over een van hun grootste zorgen: het toenemende wapenbezit en geweld. "Dit ondermijnt ook de rechtsstaat. In de komende periode zullen we ons richten op hoe deze vuurwapens ons land binnenkomen," voegde Tackling eraan toe.

Ten slotte werd het JVO ook gebruikt om de voogdijregeling formeel te beëindigen. Onder deze regeling kregen kinderen die van de eilanden naar Europees Nederland verhuisden een Nederlandse voogd toegewezen, ongeacht of jeugdbescherming betrokken was. Deze regeling is verouderd. Daarom ondertekenden de vier ministers een besluit om deze te beëindigen.

Al met al blikten de ministers positief terug op dit JVO. "Ik constateer dat de bereidheid tot samenwerking op het gebied van justitie is toegenomen. Het is geen Koninkrijksaangelegenheid, maar er is intensieve samenwerking binnen het Koninkrijk op dit gebied. Ik zie ook een groeiende interesse bij de Nederlandse partners om meer inzicht en kennis over de eilanden te verkrijgen. Ik zie meer begrip," besloot Dowers.

Cft waarschuwt Curaçao voor begrotingsrisico's ondanks verwacht overschot in 2026

(CuraçaoChronicle) – Het ontwerp van de Curaçaose begroting voor 2026 laat een klein overschot zien, maar het College financieel toezicht (Cft) waarschuwt dat de cijfers op wankele grond staan en gemakkelijk kunnen omslaan in een tekort. In zijn officiële advies, uitgebracht op 14 augustus 2025, drong het Cft er bij minister van Financiën Javier Silvania op aan om verschillende onderdelen van de begroting te herzien en te versterken voordat deze aan het parlement wordt aangeboden.

Klein overschot, toenemende risico's

Curaçao voorspelt een bescheiden overschot van 5 miljoen gulden in 2026, oplopend tot 66 miljoen in 2029. Maar het Cft merkt op dat de inkomsten op optimistische aannames zijn gebaseerd, terwijl structurele uitgavenstijgingen weinig ruimte laten voor tegenvallers.

Sinds 2023 zijn de overheidsuitgaven met meer dan 300 miljoen gulden gestegen, gedreven door hogere personeelskosten, verbeterde arbeidsvoorwaarden voor ambtenaren, hogere uitgaven voor goederen en diensten en nieuwe subsidies. Alleen al de personeelskosten zullen in 2026 met 10 procent stijgen tot 556 miljoen gulden, waarmee dit de grootste uitgavenpost van de overheid is.

Het Cft benadrukte dat deze ontwikkelingen "risicovol" zijn gezien de mondiale economische onzekerheid en de kwetsbaarheid van de lokale begroting.

Belangrijkste aandachtspunten van het Cft

De financiële toezichthouder benoemde zes gebieden die onmiddellijke aandacht vereisen:

-Ziekenhuisfinanciering: Een lang beloofde oplossing voor het noodlijdende Curaçao Medical Center (CMC) is nog steeds niet vastgelegd, ondanks herhaalde toezeggingen. Zonder duidelijkheid is onzeker of de begrote middelen toereikend zijn.

-Vacaturebudget: De overheid heeft 47 miljoen gulden gereserveerd voor onvervulde vacatures. Het Cft betwijfelt of al deze functies in 2026 realistisch kunnen worden ingevuld.

-Niet-belastinginkomsten: Curaçao verwacht 15 miljoen gulden uit de indexering van tarieven en diensten, maar de wetgeving is nog niet aan het parlement voorgelegd.

-Belastingprognoses: De ontwerpbegroting gebruikt verouderde economische groeicijfers. Voor 2029 gaat Curaçao uit van 3,5 procent groei, terwijl de laatste prognose van de Centrale Bank slechts 2,0 procent bedraagt, wat twijfels oproept over de verwachte belastingopbrengsten.

-Toeristenheffing: Curaçao rekent op 76 miljoen gulden in 2027, oplopend tot 86 miljoen in 2029, uit een nieuwe toeristenheffing ter vervanging van de huidige logeebelasting. De regering heeft echter geen gedetailleerde onderbouwing of tijdlijn voor invoering gegeven.

- Schuld en investeringen: De begroting voorziet in 191 miljoen gulden aan nieuwe investeringen voor 2026, grotendeels gefinancierd door Nederlandse leningen. Toch ontbreekt in het document een routekaart om de schuldquote te verlagen naar 55 procent van het bbp.

Schuld en leenstrategie

Curaçao is van plan fors te lenen bij Nederland om investeringen te financieren, met 186 miljoen gulden aan nieuwe leningen in 2026. Hoewel het Cft hogere investeringsniveaus verwelkomt, bekritiseerde het de afwezigheid van een alomvattend meerjareninvesteringsplan dat is gekoppeld aan schuldbeheer en begrotingsdiscipline.

Het Cft wees ook op discrepanties in de herfinanciering van obligaties die in oktober 2025 aflopen en benadrukte de noodzaak om deze cijfers in de ontwerpbegroting te corrigeren.

Oproep tot sterker financieel beheer

Los van de cijfers uitte het Cft "ernstige zorgen" over het algehele financiële beheer van Curaçao. Er lopen meerdere hervormingsprojecten, maar de instelling waarschuwde dat capaciteitsbeperkingen betekenen dat prioriteiten moeten worden gesteld en stap voor stap moeten worden aangepakt.

Het advies drong ook aan op tijdige rapportage over de "collectieve sector" – de bredere overheid en publieke entiteiten – zoals vereist onder de regels voor financieel toezicht. Deze rapporten zijn essentieel om de schuldhoudbaarheid van Curaçao en de naleving van leenlimieten te monitoren.